

2007 rugsėjo 20
Nr. 17

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Bažnyčia Lietuvoje

Konkordato 80 metinių minėjimas ir Vatikano valstybės sekretoriato sekretoriaus santykiams su valstybėmis viešnagė	2
Pradedant naujuosius mokslo metus	7
Vyskupas E. Bartulis paskelbtas Šiaulių miesto garbės piliečiu	9

Homilijos

DALYTIS GĖRYBĖMIS 25 eilinis sekmadienis (C)	11
TURTUOLIS IR SKURDŽIUS GRETA 26 eilinis sekmadienis (C)	12
SUSTIPRINTI TIKĖJIMĄ 27 eilinis sekmadienis (C)	13
TIKĖJIMAS IR DĖKINGUMAS 28 eilinis sekmadienis (C)	14

Bažnyčios dokumentai

Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba KELIO PASTORACIJOS GAIRĖS (Pabaiga)	15
---	----

Bažnyčia pasaulyje

Benedikto XVI kelionė į Austriją	25
3-ioji Europos ekumeninė asamblėja Sibiu	27
Benediktas XVI Lorete	28
Paminėtas palaimintosios Motinos Teresės mirties dešimtmetis	29
Vatikano paaiškinimas dėl vegetacinės būklės pacientų gyvybės palaikymo	31

Konkordato 80 metų minėjimas ir Vatikano valstybės sekretoriato sekretoriaus santykiams su valstybėmis viešnage

Rugsėjo 11–12 d. Lietuvoje iškilmingai paminėtos 1927 m. tarp Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos sudaryto Konkordato ir šį Konkordatą rengusio pal. J. Matulaičio mirties 80-osios metinės. Ta proga Lietuvoje viešėjo Vatikano valstybės sekretoriato sekretorius santykiams su valstybėmis Dominique'as Mamberti.

Vilniaus arkikatedra bazilika

Rugsėjo 9 d. vakarą Vatikano valstybės sekretoriato sekretorius santykiams su valstybėmis arkivyskupas Dominique'as Mamberti Vilniaus arkikatedroje bazilikoje aukojo iškilmingas šv. Mišias lotynų kalba. Kartu meldėsi Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis bei apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkiv. Peteris Stephanas Zurbruggenas. Arkivyskupas Dominique'as Mamberti homilijoje džiaugėsi, kad savo viešnage Lietuvoje pradėjo Eucharistijos šventimu Vilniaus arkikatedroje, kurioje vyskupo pareigas garbingai ėjo neįtikėtino apaštališko uolumo vyras palaimintasis J. Matulaitis, sėmėsis jėgų iš bendrystės su Jėzumi, troškęs visada gyventi pagal Dievo valią, marijonų reformuotojas ir Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vardgėdžių seserų bei Eucharistinio Jėzaus tarnaičių vienuolių steigėjas. Meilė Kristui vertė arkivyskupą J. Matulaitį įveikti net sunkiausius išbandymus, atlikti didelius darbus, tobulėti, skatinti įvairius pašaukimus, kovoti ginant Bažnyčią, save eikvoti dėl sielų išganymo ir ne tik pačiam siekti šventumo, bet ir kitus Dievo link kreipti. Kunigo, vienuolio, vyskupo asmenybė gali suteikti atspirties tašką daugeliui žmonių. Svečias iš Vatikano pabrėžė, kad Lietuvos katalikai šiame žmoguje mato savo krašto sūnų, kuris visus sutiktuosius mylėjo nuoširdžiai ir nesuinteresuota meile: kunigams tai tarno pagal Kristaus širdį pavyzdys, vienuoliai drąsinami taip atsidėti maldai, atgailai ir tarnystei patiems vargingiausiems kaip palaimintasis, o vyskupai, žvelgdami į šį ganytoją, gali atrasti įkvėpimą, kaip savęs netausojant ieškoti žmonių ir Bažnyčios gerovės, nekreipti dėmesio į pagyrimus ir neieškoti žmogiškų patogumų, kantriai ir drąsiai darbuotis dėl kitų.

Šv. Mišiose melstasi, kad popiežiaus Benedikto XVI pastangos siekti taikos ir skleisti gilesnį Kristaus pažinimą duotų vaisių, kad pasauliečiai veikliai skelbtų tikėjimą, kad konkordatą parengęs palaimintasis J. Matulaitis būtų paskelbtas šventuoju, už diplomatinę tarnystę Bažnyčioje ir valstybėje atliekančius žmones. Šv. Mišiose lotyniškai giedojo Vilniaus arkikatedros bazilikos šv. Kazimiero grigališkojo choralo studijos giedotojai.

Arkivyskupas Dominique'as Mamberti gausiai susirinkusiems tikintiesiems pranešė, kad, prieš išvažiuodamas iš Romos, jis buvo audiencijoje pas Šventąjį Tėvą ir yra jo įpareigotas perduoti visai Lietuvos katalikų bendruomenei apaštališkąjį palaiminimą. Svečias palaimino tikinčiuosius ir pažadėjo Šventajam Tėvui paliudyti Lietuvos katalikų ištikimybę Šventajam Sostui bei išreiškė viltį, jog Mergelė Marija ir palaimintasis Jurgis padės lietuvių tautai laikytis išskirtinio bruožo – gebėjimo vienyti senovę ir dabartį, tradicijas ir naujoves, nes tai kyla iš gilesnės ištikimybės krikščioniškoms šaknims ir yra tvirtas taikios ateities, autentiškos pažangos bei tikrosios laisvės pamatas.

Šiluva

Rugsėjo 10 d. Vatikano valstybės sekretoriato sekretorius santykiams su valstybėmis arkivyskupas Dominique Mamberti lankėsi Šiluvoje, švenčiančioje didžiuosius Šilinių atlydus. Ši Švč. M. Marijos Gimimo atlydų diena buvo skirta policijos ir teisėsaugos darbuotojams. Už po-

Piligriminiai žygiai

Tradicinė piligriminė kelionė į Šiluvą

Rugpjūčio 26 d. įvyko kasmet paskutinį rugpjūčio sekmadienį rengiama Kauno arkivyskupijos piligriminė kelionė į Šiluvą. Tradiciškai pėsčiomis išeinama iš dviejų vietų: nuo Dubysos slėnio (šią piligrimystės pradžios vietą ženklina pernai čia pastatytas ir pašventintas kryžius) ir Tytuvėnų.

Kauno arkivyskupijos piligrimai žygiavo nuo Dubysos slėnio Raseinių pusėje. Kartu su tūkstantine arkivyskupijos parapijų, bažnytinių institucijų, nešusių savo vėliavas, šeimų, jaunimo minia maldingąją kelionę iki pat Šiluvos ėjo arkivyskupas Sigitas Tamkevičius. Visą kelią kalbėtas rožinis, giedota. Šiuos piligrimus likus keliems kilometrams iki miestelio pasitiko Šiluvos parapijos tikintieji, lydimi klebono kun. Erasto Murausko. Piligriminės eisenos priekyje buvo nešama Šiluvos Dievo Motinos statula, turinti prasmingą ir kiekvienam lietuviui brangią istoriją. Pašventinta popiežiaus Pijaus XII, ši Nekalčiausiosios Marijos Širdies statula sovietų okupacijos metais keliavo po Amerikos lietuvių parapijas, prie jos išveivijoje gyvenantys mūsų tautiečiai meldė laisvės ir nepriklausomybės savo tėvynei. Šią statulą, keliavusią sekmadienį kartu su piligrimais į Šiluvą, 1993 m. vainikavo tuomet Lietuvoje viešėjęs popiežius Jonas Paulius II.

Kita piligrimų grupė, keliavusi kaip ir kasmet nuo Tytuvėnų ir lydima Šiluvos vyskupo Eugenijaus Bartulio, nešė į Lietuvą atkeliavusią Fatimos Dievo Motinos statulą. Ir tai simboliška: Švč. M. Marijos apsireiškimai Fatimoje, įvykę prieš 90 metų, glaudžiai susiję su Lietuva, išgyvenusia dar XX a. pradžioje pranašautą tikinčiųjų persekiojimą komunizmo šalyse.

Pasibaigus kelias valandas trukusiam piligriminiam žygiui, Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje aukotos šv. Mišios, kurių intencijas išsakydamas arkiv. S. Tamkevičius kvietė dėkoti Viešpačiui ir Dievo Motinai už Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės dovaną bei atsiprašyti, kad šia laisve ne visada gerai pasinaudojama. Šv. Mišias koncelebavo vysk. E. Bartulis, Raseinių dekanato vicedekanas, Raseinių parapijos klebonas kun. Vytautas Paukštis, Palémono parapijos klebonas kun. Massimo Bianco SDB, iš JAV parvykęs kun. Kęstutis Kėvalas, kiti kunigai. Piligrimų,

netilpusių bazilikoje ir likusių melstis šventoriuje, maldas lydėjo Šiluvos ir Raseinių parapijų giedotojų, taip pat ses. Pranciškos Bubelytės FDCJ atliekamos giesmės.

Homilijoje arkiv. S. Tamkevičius trumpai priminė skaudžiausius Lietuvos istorijos puslapius. Pasak ganytojo, mūsų tautos išlaisvinimo istorijoje „išskirtinė“ vieta tenka Dangui ir Švč. M. Marijai, prie kurios kojų, ypač Šiluvoje, tikintieji sudėdavo savo vargus ir viltis. Ganytojas apgailestavo, kad šiandien Lietuva pirmąją alkoholizmu, savižudybėmis ir mirtimis keliuose ir kad jai labiausiai trūksta gyvenimo tiesa ir teisingumo. „Laisvę turime puoselėti, branginti ir ginti, jaustis už ją atsakingi“, – sakė arkivyskupas.

Šv. Mišių pabaigoje, prieš suteikdamas ganytojišką palaiminimą, arkivyskupas nuoširdžiai padėkojo piligrimams, Marijos mylėtojams, kurie pavedė Viešpačiui savo tėvynę, šeimas, Bažnyčią. Jono Pauliaus II namuose vėliau buvo surengta agapė. Be kitų piligrimų, čia stiprinosi ir savanoriai. Kartu su studentais ir parapijų jaunimo aktyviaisiais nariais, jau ne kartą padėjusiais rengti tokius žygius, šiemet piligriminėje kelionėje, kuri yra įžanga į Šilinių atlaidus, talkino ir seserys benediktinės bei pranciškonės.

Pilgriminis žygis Kryžių kalnas – Šiluva

Šiemet rugsėjo 7–9 d. vykęs jau penktasis pilgriminis žygis Kryžių kalnas – Šiluva sutapo su Šiaulių vyskupijos dešimties metų jubiliejumi. Pirmą kartą pilgriminis žygis Kryžių kalnas – Šiluva surengtas 2003 m. popiežiaus Jono Pauliaus II atvykimo į Lietuvą dešimtmečio proga. Tada apie 70 km nukeliavo beveik pusketvirto šimto žmonių. 2004 m., šiek tiek patobulinus maršrutą, ėjo apie 500 maldininkų. 2005-aisiais jau išbandytu keliu iš Kryžių kalno į Šiluvą keliavo per 800 piligrimų, praėjusiais metais priskaičiuota daugiau kaip 900 dalyvių. O šių metų rugsėjo 7 d. iš Kryžių kalno pajudėjo 1015 iš visos Lietuvos susirinkusių žygeivių. Tą pačią dieną prie keliautojų prisijungė Lenkijos lietuviai iš Punsko, Kovo 11-osios licėjaus. Piligriminiame žygyje dalyvavo net svečias iš tolimosios Brazilijos. Prieš išžengiant į Šiluvą Šiaulių ganytojas paskelbė, jog žygyje dalyvauja apie 1100 maldininkų.

Šiaulių vyskupas, Lietuvos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis, šio

licijos darbuotojus ir jų šeimas aikštėje priešais baziliką švenčiamų pagrindinių šv. Mišių liturgijai vadovavo svečias arkiv. Dominique'as Mamberti. Koncelebravo jį lydintys Vatikano valstybės sekretoriato atstovai mons. Antoine'as Camilleri ir mons. Francesco Cavina, taip pat drauge į Šiluvą atvykę apaštališkasis nuncijus arkiv. Peteris Stephanas Zurbruggenas ir sekretorius mons. Jean-François Lantheaume'as, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, kunigai. Eucharistijos liturgijos pradžioje arkiv. S. Tamkevičius pasveikino garbiuosius Vatikano valstybės atstovus, pakvietė melstis už juos, taip pat ir už gausiai į Šiluvą susirinkusius mūsų šalies vadovaujančius policijos darbuotojus bei eilinius, prašyti Viešpaties, kad į policijos gretas ištrauktų daugiau jaunų žmonių, sąžiningai atliekančių savo pareigas.

Homiliją pasakė arkiv. D. Mamberti. Garbingasis svečias priminė, jog popiežius Pijus XI Lietuvą yra pavadinęs Marijos šalimi, o į Šiluvą plūstantys tikintieji liudija meilę Dievo Motinai. Visiems tos dienos pamaldų dalyviams, arkiv. S. Tamkevičiui, kunigams, vienuolėms arkiv. D. Mamberti perdavė popiežiaus Benedikto XVI sveikinimą ir palaiminimą. Pavadindamas Mariją „plunksna, kuria Viešpats rašė gražiausią išganymo istorijos puslapį“, arkiv. D. Mamberti ragino kreiptis į Mariją, kad ji globotų mūsų tautą, šeimas, brandintų karštesnę meilę Kristui, padėtų neįpulti į indeferentiškumo ir pragmatizmo liūną (lietuvišką homilijos tekstą skaitė Kauno arkivyskupijos kurijos kancleris mons. Adolfas Grušas).

Prieš palaiminimą arkiv. S. Tamkevičius padėkojo visiems, pirmiausia garbingiesiems svečiams, už nuoširdžią malda, o policijos darbuotojams palinkėjo Švč. M. Marijos globos atliekant savo tarnystę. Po šv. Mišių kalbėjęs Lietuvos policijos generalinis komisaras Vytautas Grigara vičius pabrėžė, kaip svarbu ugdyti policijos darbuotojų dvasines vertybes, padėkojo už maldas ir dvasinę paramą.

Labai šiltą trumpą žodį tarė arkiv. D. Mamberti. Vatikano valstybės sekretorius padėkojo arkiv. S. Tamkevičiui už pakvietimą atvykti į Šiluvą ir dalyvauti, jo žodžiais tariant, labai gražioje liturgijoje. Jis padėkojo visiems ją rengusiems, atkreipė dėmesį į šv. Mišiose darniai giedojusį VRM vyrų chorą „Sakalas“ ir grojusį VRM pučiamųjų orkestrą, palinkėjo visokio gėrio gražiai savo pašaukimą paliudijusiems policijos pareigūnams.

Tos dienos Šilinių atlaidų ryto šv. Mišiose bazilikoje buvo meldžiamasi už teisėsaugos darbuotojus, o vakaro šv. Mišios aukotos už nuteistuosius bei jų šeimas, ypač prašant Marijos globos artimiesiems, laukiantiems bausmės atliekančių savo šeimos narių.

Tarptautinė konferencija Vilniuje

Tarptautinė konferencija Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos 1927 m. Konkordato bei pal. Jurgio Matulaičio mirties 80 m. sukaktims paminėti „Valstybė ir tradicinės religijos: sutarčių istorija, reikšmė, perspektyvos“ rugsėjo 11 d. prasidėjo Lietuvos Respublikos prezidentūroje. Konferenciją rengė, kaip ir kitus minėtųjų sukakčių renginius, LR Prezidento kanceliarija, LR Užsienio reikalų ministerija, LR Ambasada prie Šventojo Sosto, Šventojo Sosto nunciatūra Lietuvoje, Lietuvos Vyskupų Konferencija, Lietuvių katalikų mokslo akademija, VDU Katalikų teologijos fakultetas. Šia proga taip pat buvo surengta apskritojo stalo diskusija „Valstybė ir tradicinės religijos: sutarčių istorija, reikšmė, perspektyvos“, kurios metu aptarta, kuo pagrįstos ir kaip vykdomos Lietuvos ir Šventojo Sosto sutartys, Lietuvos valstybės sutarčių su kitomis tradicinėmis religinėmis bendruomenėmis galimybės.

Renginyje dalyvavo Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, Vatikano valstybės sekretoriato sekretorius santykiams su valstybėmis arkivyskupas

Dominique'as Mamberti, kardinolas Audrys Juozas Bačkis, apaštališkasis nuncijus arkivyskupas Peteris Stephanas Zurbriggenas, Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Algirdas Saudargas, vyskupai Jonas Kauneckas, Jonas Boruta SJ, Juozapas Matulaitis ir Rimantas Norvila, liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis ir kitų tradicinių religinių bendrijų atstovai, Lietuvos vyriausybės nariai, parlamentarai, Konstitucinio teismo teisėjai, akademinės bendruomenės atstovai.

Po Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus tarto žodžio arkivyskupas Dominique'as Mamberti perskaitė pranešimą, kuriame išsamiai apibūdino Šventojo Sosto kaip tarptautinio teisinio subjekto statusą, atskleidė konkretų sutarčių tarp Šventojo Sosto ir valstybių sudarymo mechanizmą. Kardinolas Audrys Juozas Bačkis nusakė skirtingą 1927 m. Konkordato ir 2000 m. sutarčių dvasią. Liuteronų vyskupas Mindaugas Sabutis pabrėžė, jog analogiškos sutartys reikalingos ir tradicinėms religinėms bendrijoms. Profesorius Gediminas Mesonis aptarė įvairius Bažnyčios ir valstybės santykius, įtvirtintus įvairių šalių konstitucijose. Per diskusiją Lietuvos sentikių atstovė, kaip ir liuteronų vyskupas, irgi akcentavo teisinių susitarimų su valstybe būtinybę, apgailestavo dėl atgarsio į tai stygiaus iš valstybės pusės. Lietuvos prezidento patarėja dr. Irena Vaišvilaitė pažadėjo tęsti tokio pobūdžio susitikimus, kuriose būtų aptariamoms tradicinių religinių bendrijų santykių su valstybe problemoms.

Renginiai Kaune

Rugsėjo 12 d. renginiai, skirti Šv. Sosto ir Lietuvos Respublikos 1927 m. Konkordato bei pal. arkiv. Jurgio Matulaičio mirties 80 metų sukaktims paminėti, tęsėsi Kaune.

Popiet atidengta atminimo lenta prie buvusio (1928–1939 m.) Apaštališkosios nunciatūros pastato Kaune, Donelaičio g. 74. Ją atidengė Vatikano valstybės sekretoriato sekretorius santykiams su valstybėmis arkivyskupas Dominique'as Mamberti ir Kauno m. meras Andrius Kupčinskas šioje ceremonijoje dalyvaujant Lietuvoje viešintiems kitiems Šv. Sosto sekretoriato atstovams, apaštališkajam nuncijui arkivyskupui Peteriui Stephanui Zurbriggenui, LR ambasadoriui prie Šventojo Sosto Algirdui Saudargui, Lietuvos dvasininkams bei miesto visuomenei.

Šia proga trumpą žodį taręs arkiv. D. Mamberti prisiminė istorinio Lietuvos ir Šv. Sosto bendradarbiavimo vaisius – Konkordatą ir nunciatūrą, kuri praėjus vos metams buvo pakelta į apaštališkosios nunciatūros rangą, palinkėjo, kad praeities paminėjimu būtų tęsiami garbingi dvišaliai santykiai, o lietuvių tauta pasiektų klestėjimą. Atminimo vieta buvo papuošta svečių ir miesto savivaldybės gėlių puokštėmis.

Vėliau garbūs svečiai iš Vatikano ir juos lydintys dvasininkai lankėsi Arkikatedroje bazilikoje ir padėjo gėlių prie buvusio laikinojo Šv. Sosto patikėtinio Lietuvoje prelado Luigi Faidutti kapo šios šventovės kriptoje.

16 val., tęsiant žymiųjų sukakčių Lietuvos Katalikų Bažnyčios ir valstybės istorijoje minėjimą, Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje vyko tarptautinės konferencijos II dalis tema „Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos sutartys: istorija, dabartis, pal. arkiv. Jurgio Matulaičio įnašas“.

Be minėtų Šv. Sosto pasiuntinių ir kitų garbingų iškilmių dalyvių, konferencijoje dalyvavo Lietuvos kardinolas arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius ir augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas, visų kitų Lietuvos vyskupijų ganytojai – Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ, Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas ir vyskupas emeritas Juozas Preikšas, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila ir vyskupas emeritas Juozas Žemaitis, Šiaulių vyskupas Eugenijus

žygio sumanytojas ir pagrindinis organizatorius, kaip ir kiekvienais metais, pats vedė tūkstantinę piligrimų minią. Ne tik vedė, bet ir kartu nakvojo kareiviškoje palapinėje, rado laiko pabendrauti su visais žygio dalyviais, įkvėpti ryžto pavargusiems, pažaisti kamuoliu stovyklavietėje, pamokyti ar paaiškinti piligrimystės prasmę. Jį galima buvo matyti piligrimų priekyje, šalia į Šiluvą nešamos Švč. Marijos su Kūdikiu statulos, kolonos viduryje drąsiantį jaunuolius giedoti garsiau, gale einantį koja kojoni su kareiviais. Rugsėjo 8 dienos anksčiau rytą Šiaulių ganytojas prie Rekyvos ežero aukojo šv. Mišias. Pamokslo metu vyskupas teigė, kad šis žygis – naujas žvilgsnis į tiesos ir meilės gyvenimą.

Kaip ir kiekvienais metais, žygyje dalyvavo įvairaus amžiaus ir profesijų žmonės, tačiau daugiausia – jaunimas: moksleiviai, gimnazistai, studentai. Susibūrusių į grupes, nešančių savo vėliavas, patikėjusių save kurio nors šventojo globai piligrimų neišgąsdino nei kelio dulkės, nei kelyje įskaudusios kojos, nei nuovargis, nei antrosios kelionės dienos vakare prasiūdėjęs smarkokas lietus. Piligrimų nakvyne bei maitinimu rūpinosi Lietuvos kariuomenė. Žygio metu skambėjo giesmės, dainos, vakarais organizuota meninė programa.

Šiluvoje piligrimus sutiko Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. 16 val. arkivyskupas kartu su Šiaulių vyskupu aukojo šv. Mišias. Anot arkivyskupo, šis piligriminis trijų dienų žygis, Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaidų šventimas – puikus pasirengimas Dievo Motinos Marijos apsireiškimui Šiluvoje Jubiliejui 2008 metais.

Piligriminis žygis į Pivašiūnus

Rugpjūčio 16 d. trisdešimt jaunuolių dviračiais iš Širvintų išvyko į Pivašiūnų šventovę, kur visą savaitę buvo švenčiami Žolinės atlaidai. Dviratininkų pasirinkta starto vieta buvo Širvintų parapijos bažnyčios šventorius.

Vadovaujami Širvintų parapijos vikaro kun. E. Kazlausko, dviratininkai aplankė Kernavės, Kazokiškių, Trakų ir kitas Švč. M. Marijai dedikuotas bažnyčias, kartu kalbėjo rožinį, dalyvavo šv. Mišiose, pakeliui matė ir aplankė nemažą gražių vietovių. Rugpjūčio 18 d. Pivašiūnuose dviratininkus pasitiko nemažai jaunųjų piligrimų, atvykusių iš įvairių Kaišiadorių vyskupijos parapijų į Žolinės atlaidus. Kaip tik ši diena –

šeštadienis buvo skirta jaunimui: jaunieji piligrimai meldėsi prie Marijos Nuliūdusiųjų Paguodos paveikslo, dalyvavo šv. Mišiose, giedėjo, adoravo Švč. Sakramentą, klausėsi šiai progai skirto pamokslų minčių. Šios dienos pamokslininkas neopresbiteris A. Akelaitis, Kaišiadorių parapijos vikaras, pabrėžė, kad jaunimas yra labai svarbi Bažnyčios dalis – jos jaunatviškos, ugningos gyvybės ženklas. „Nieko nebijokite, – sakė kunigas, – nes ir Viešpats mus drąsina, sakydamas: Būk drąsus. Nebijok!“

Grįždami į Širvintas, dviratinkai aplankė Kaišiadoris: apžiūrėjo kurijoje esančią ekspoziciją, pristatančią vyskupijos istoriją, susitiko su Kaišiadorių vyskupu J. Matulaičiu, priėmė jo palaiminimą. Kartu su ganytoju dviračių žygio dalyviai aplankė kardinolo V. Sladkevičiaus tėviškę – Guronų kaimą esantį unikalų Rožinio slėpinių parką. Ten kartu meldėsi.

Rugpjūčio 20 d., pirmadienį, Kaišiadorių katedroje buvo minimos Dievo taro ariv. T. Matulionio mirties 45-osios metinės. Šia proga jaunimas, drauge su visa bendruomene, šv. Mišiose meldė Viešpatį, kad šis Kaišiadorių vyskupijos ganytojas – kankinys greičiau būtų paskelbtas šventuoju, o po šv. Mišių dalyvavo paminklo, pastatyto katedros šventoriuje kardinolui V. Sladkevičiui atminti, atidengimo ceremonijoje. Vakare sugrįžęs į Širvintas jaunimas bendra malda dėkojo globojusiai žygeivius dangiškajai Motinai, dalijosi įspūdžiais.

-kasp, irat, šp-

Arkivyskupo S. Tamkevičiaus kreipimasis

Dėl Naujamiesčio parapijos nelaimės

2007 08 17

2007 m. rugpjūčio 16 d. Panevėžio vyskupijos Naujamiesčio šv. apaštalo evangelisto Mato parapiją ištiko didelė nelaimė – bausis gaisras smarkiai apgadino bažnyčią. Lietuvos katalikai nuoširdžiai užjaučia šios bažnyčios kleboną kun. Algirdą Dauknį bei visus parapijiečius dėl šio itin skaudaus įvykio.

Ištikus tokiai nelaimei kviečiu pirmiausia Kauno arkivyskupijos parapijas, taip pat ir visos Lietuvos tikinčiuosius bei geros valios žmones padėti atstatyti gaisro žiauriai suniokotą šimtametę šventovę (šiam tikslui Kauno arkivys-

Bartulis, Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis, LVK generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas, įvairių vyskupijų dvasininkai, daugelis iš jų – dirbantys akademinį darbą aukštosiose mokyklose bei seminarijose, VDU, KMU, LVA rektorai profesoriai Zigmantas Lydeka, Remigijus Žaliūnas, Henrikas Žilinskas, Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai, Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienų seserų kongregacijos bei kitų kongregacijų seserys vienuolės, katalikiškųjų institucijų bei katalikų inteligentijos atstovai, miesto visuomenė.

Dalyvius pasveikinęs arkiv. S. Tamkevičius šia proga padėkojo Šv. Sostui, kad Lietuva, buvusi maža nuo Rusijos atskilusi dalelė, sudarytą sutartimi galėjo išeiti į pasaulį kaip laisva valstybė, įgijo pamatą darniems Bažnyčios santykiams su valstybe. Sveikinimo žodį taręs apaštališkasis nuncijus arkiv. P. S. Zurbrigenas atkreipė dėmesį, jog Šv. Sostui visada rūpėjo Lietuvos Bažnyčios ir tautos reikalai: jis visada pripažino lietuvių teises ir nepriklausomybę. Nuncijus išsakė pasigėrėjimą Kaunu, buvusiu jo pirmtakų būstine, ir kvietė iš garbingos praeities, ginamų istorinių ir religinių vertybių semtis įkvėpimo ateičiai. LR ambasadorius prie Šv. Sosto A. Saudargas pasidalijo džiaugsmu, kad svarbios sukaktys minimos drauge su Vatikano atstovais, kurie susitikimuose Lietuvoje išsako dėkingumą mūsų tautai, ginančiai krikščionišką Europos šaknis.

Išsamų pranešimą „Šventojo Sosto santykiai su valstybėmis“ konferencijoje perskaitęs arkiv. D. Mamberti aptarė unikalią Šv. Sosto vietą tarptautinėje bendrijoje. Pasak jo, Šv. Sostas, pasaulyje pripažįstamas kaip moralinė institucija, turinti visuotinį poveikį, siekia ne ekonominių, politinių, o tik religinių ir dvasinių tikslų, pranokstančių valstybių geografines ribas. Pasak arkiv. D. Mamberti, šiandien pasaulyje Šv. Sosto įsiliejimas į tarptautinę bendriją jau niekam nekelia abejonių. Jis akredituoja savo nuncijus kitose šalyse; pastaruoju metu diplomatinis bendradarbiavimas palaikomas su 177 pasaulio valstybėmis. Šiandien Šv. Sosto įsiliejimą į tarptautinę bendriją išreiškia ir santykiai su tarpvyriausybėmis organizacijomis. Šis bendradarbiavimas, nors ir turint tik patariamąją, o ne balsavimo teisę, ypač suintensyvėjo pastaraisiais dešimtmečiais, ir tai labai svarbu, kai sprendžiamos visai žmonijai aktualios (pvz., žmogaus gyvybės apsaugos) problemos. Šv. Sosto atstovas supažindino su procedūromis rengiant, sudarant ir įgyvendinant konkordatus, kuriais siekiama sudaryti juridinį pagrindą Bažnyčios ir valstybės santykiams, sustiprinti abiejų savarankiškumą siekiant bendrojo gėrio, garantuoti „religijos laisvę ir Katalikų Bažnyčios tapatybę“.

Pranešimą „Diplomatiniai susitarimai su šventuoju Sostu Europoje“ skaitęs svečias kun. prof. Jean-Paul Durand OP, buvęs ilgametis Paryžiaus katalikų universiteto Teisės fakulteto dekanas, dabar – Popiežiškosios teisės tekstų interpretavimo tarybos konsultantas, pabrėžė, jog instituciniai santykiai tarp valstybių ir Šv. Sosto nuolat gerėja, nes ir „pačių valstybių politika atsiveria laisvei ir demokratijai, nepaisant joms vis dar kylančių pavojų“. Dvišalėmis sutartimis Šv. Sostas įgyvendina Bažnyčios Magisteriumą po Vatikano II Susirinkimo, skatinantį gerbti žmonių ir tautų laisves bei teises. Atkreiptas dėmesys, kaip svarbu rengiant tokias sutartis kuo atidžiau remtis tos šalies Bažnyčios situacija ir valstybės požiūriu į savo piliečių religiją kontekstu.

Po kavos pertraukos konferencijoje perskaityti 5 mūsų šalies mokslininkų pranešimai apie Konkordato sudarymo istorines aplinkybes, jo reikšmę Lietuvos Bažnyčios gyvenimui, mūsų valstybės ir Šv. Sosto santykių plėtotei, suprantama, visokeriopą dėmesį skiriant Konkordato iniciatoriui ir autoriui pal. arkiv. J. Matulaičiui bei trumpai paliečiant Bažnyčios ir valstybės santykius šiandien.

Apie 1927 m. Konkordato visuomeninį kontekstą kalbėjusi LR Prezidento patarėja dr. Irena Vaišvilaitė pabrėžė didžiulį arkiv. J. Matulaičio indėlį rengiant Konkordatą, nors pasirašytas jis buvo jau po arkivyskupo mirties. Atkreipė dėmesį, jog prieš 80 metų pasirašytas susitarimas tuometinėmis istorinėmis aplinkybėmis, kai valdžia nenorėjo pripažinti net naujai paskirtų vyskupų įkūrus Lietuvos bažnytinę provinciją, buvo „vienintelė įmanoma forma ir būdas nustatyti santykius tarp valstybės ir Bažnyčios“.

Katalikiškosios akcijos ir Konkordato sąsaja tarpukario Lietuvoje savo pranešime atskleidęs kan. prof. Kęstutis Žemaitis tvirtino, jog Katalikiškoji akcija, remdamasi tuomečio popiežiaus Pijaus XI enciklikų mintimis, kėlė sau svarbius švietimo ir socialinės veiklos Bažnyčioje uždavinius, daug dėmesio skyrė žmogui, o per jį – visai tautai, ir ypač šeimai. Konkordatas sudarė sąlygas ir skatino išitraukti į šią akciją daugybę katalikų pasauliečių, ypač inteligentų, tapusių tikrais dvasininkų pagalbinkais, ugdė jų sąmoningumą, vėliau padėjusį atsilaikyti okupacijos metais. Kaip tik todėl, pasak kan. K. Žemaičio, „į Konkordatą verta atsigręžti kaip į pamoką ir pabrąsinimą naujiems darbams“.

Dr. Paulius Subačius, pranešime „Konkordato rengimo refleksija pal. arkiv. Jurgio Matulaičio laiškuose“ arkiv. J. Matulaitį pavadinęs „pagrindiniu Konkordato architektu ir didžiosios jo teksto dalies autoriumi“, rėmėsi „labai asmenišku, atviru ir atveriančiu šaltiniu“ – arkivyskupo ir jo geriausio bičiulio, bendraminčio ir darbų tęsėjo vyskupo Prano Būčio susirašinėjimo laiškais. Iš jų, pasak P. Subačiaus, matyti, kaip nelengvai bandyta megzti trūkinėjančius Lietuvos valstybės ir Šv. Sosto ryšius, rengta dirva Konkordatui viliantis, jog ir Lietuvos bažnytinės provincijos įsteigimas, ir būsiamasis Konkordatas sustiprins „katalikybę, tautą, valstybę“. Ši viltis, pasak prelegento, buvo realizuota, o Konkordato pasirašymas tapo teisine parama Bažnyčiai Lietuvoje.

Konferencijoje trumpai pristatyta „pamiršta istorinė studija“ – Lietuvos diplomato Stasio Antano Bačnio disertacija „Lietuvos ir Šventojo Sosto konkordatas“. Pasak kalbėjusio dr. A. Streikaus, ši prieš 64 metus parašyta ir dabar publikuojama disertacija buvo pirmas ir vienintelis bandymas išnagrinėti Konkordato atsiradimą, reikšmę plačiame istoriniame kontekste: „jo šaknų ieškota plačioje laiko ir erdvės perspektyvoje“. „Disertacija iki šių dienų neprarado savo aktualumo, atveria naujas perspektyvas objektyviems Konkordato tyrimams“, – sakė A. Streikus, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro bendradarbis, kviesdamas išsamiau su ja susipažinti.

Kaip istorinėje 1927 ir 2000 metų perspektyvoje keitėsi Bažnyčios ir valstybės santykiai, aptarė Vytautas Ališauskas, pranešimą pradėdamas Evangelijoje užrašytu Piloto klausimu Jėzui, ar jis esąs žydų karalius; iš to, pasak prelegento, buvo galima suprasti, kokie nelengvi bus valstybės ir Bažnyčios santykiai. Kalbėdamas apie Konkordato pasirašymo laikotarpį, V. Ališauskas pasidalijo abejone, ar Lietuva tuomet išties buvo demokratinė valstybė, savo vaidmenį supratusi pernelyg plačiai ir bandžiusi nubrėžti ribas Bažnyčios gyvenimui. Todėl Konkordatas garantavo Katalikų Bažnyčiai laisvę, minimalias teises, tačiau tai anaipol nebuvo privilegijos (užtenka prisiminti iš vyskupų reikalautos priesaikos valstybei). 2000 m. LR ir Šventojo Sosto sutartys suteikė Bažnyčiai nepalyginti daugiau laisvių ir tam tikrų privilegijų, nors politikai tai vertino baugščiai. Paminėdamas tebegyvuojančius prietarus požiūryje į tikėjimo laisvę (pvz., mintį, jog tikybos mokymas mokykloje neva prieštaraujantis Konstitucijai) ir trukdančius Bažnyčiai ir valstybei palaikyti normalius santykius, V. Ališauskas teigė, jog „kiekviena epocha turi savo problemų, o Bažnyčios ir valstybės santykiai – dinamiškas procesas, kuriame laimėti turi valstybės pilietis ir tikintysis“.

kupijoje artimiausiu metu bus paskelbta atskira rinkliava).

Visų mūsų solidarumas tokią valandą yra ypač svarbus, nes jeigu pastebime toli nuo mūsų ištinkančias katastrofas ir remiame nuo jų nukentėjusius žmones, tai juo labiau turėtume padėti čia pat esantiems artimiesiems.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius
Kauno arkivyskupas metropolitas ir
Lietuvos Vyskupų Konferencijos
pirmininkas

Paminėtas Jono Pauliaus II apsilankymas

Minint popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo Lietuvoje 14-ąsias metines, Prienuose ta proga vyko keletas prasmingų renginių, kuriuos inicijavo parapijos vikaras kun. Mindaugas Martinaitis, pasitelkęs pagalbon parapijiečius bei Prienų krašto muziejaus darbuotojus.

Rugsėjo 3 d. Prienų bažnyčioje buvo atidaryta fotografijos paroda „Jonas Paulius II Lietuvoje“. Rugsėjo 5 d. parapijos bažnyčioje po vakaro šv. Mišių susirinkusieji galėjo pažiūrėti vaidybinį filmą „Jono Pauliaus II gyvenimas“, kuriame atskleista nelengva popiežiaus vaikystė, veržli jaunystė ir didžiulė jo, kaip ganytojo, branda ir tarnystės prasmė.

Rugsėjo 6 d. Prienų krašto muziejuje atidaryta dailininko Raimundo Navauskio tapybos darbų paroda „Tikiu“. Per atidarymą žodį taręs kun. Mindaugas Martinaitis sakė, jog šie paveikslai atspindi sąžiningą ir savitą Dievo ieškojimą, gyvenimo įprasminimą ir norą dalytis viltimi. Pats darbų autorius trumpai papasakojo apie savo gyvenimo bei tikėjimo kelią. Giesmes giedodamas, dainas dainavo bei žinomų autorių kūrybą skaitė „Žiburio“ gimnazijos gimnazistai bei muziejaus mišrių choras „Marginys“. Po vakaro šv. Mišių bažnyčioje surengta Karolio Woietylos 1944 metais parašyto poezijos ciklo „Giesmė apie pasislėpusį Dievą“ literatūrinė kompozicija. Tekstus skaitė gimnazistas Stanislovas Zelenekas, kun. Mindaugas Martinaitis bei kun. Rytis Baltrušaitis, smuiku griežė gimnazistė Akvilė Ruockutė, o eucharistinės šviesos su gėlėmis ir žvakėmis inscenizaciją atliko „Revuonos“ vidurinės mokyklos moksleivė Laura Mozuraitė.

-kbr-

„Gyvojo rožinio“ draugijos susitikimas

Rugpjūčio 18 d. nuo pat ankstyvo ryto autobusas po autobuso Zarasus užtvindė maldininkai. Jau prieš metus rožinio mylėtojai žinojo, kad čia vyks trečiasis Panevėžio vyskupijos „Gyvojo rožinio“ draugijos susitikimas (pirmasis surengtas 2005 m. Utenoje, antrasis 2006 m. Anykščiuose).

Susitikimo tikslas – pasidalyti tikėjimo patirtimi ir išreikšti vienybę. „Gyvojo rožinio“ draugija viena gyvybingiausių Panevėžio vyskupijoje ir vienija per 6500 narių. Siekiama, kad šios draugijos dėka kiltų naujas maldos sąjūdis ne tik vyskupijoje, bet ir Lietuvoje. „Gyvojo rožinio“ nariai ne tik meldžiasi, bet ir atlieka daug sielovados ir pastoracijos darbų: lanko ligonius, padeda nepasiturintiems, veikliai dalyvauja atlaiduose bei kitokiose šventėse, meldžiasi už tuos, kuriems labiausiai reikia pagalbos. Maldininkams energingai vadovauja Nijolė Gylienė, draugijos dvasios vadovas – Zarasų dekanas kun. Remigijus Kavaliauskas.

Panevėžio vyskupas Jonas Kaunecas, aukodamas su kitais kunigais iškilmingą šv. Mišių auką, pabrėžė, jog šis susitikimas – jau tikras kongresas. Jame dalyvavo daugiau nei tūkstantis maldininkų. Daugumą sudarė Panevėžio vyskupijos visų 9 dekanatų atstovų grupės. Dalyvavo svečiai – Vilniaus šv. Jonų bažnyčios, Šv. Rapolo ir Visų Šventųjų parapijų, Varėnos ir Visagino parapijų „Gyvojo rožinio“ recituotojai. Po homilijos buvo pašventinta Panevėžio vyskupijos „Gyvojo rožinio“ draugijos vėliava. Šv. Mišias transliavo Marijos radijas.

Renginyje dalyvavo svečias, Šveicarijos „Gyvojo rožinio“ dvasinis vadovas dr. kun. Adolfas Fugelis. Po šv. Mišių svečias vedė katechezę. Jis atkreipė dėmesį, jog ir jo šalyje ši malda buvo užmiršta, bet draugija iš naujo įpūtė dvasios jėgos ir dabar rožinį kalba šeimos. Net ką tiktai gimęs vaikelis jau yra „Gyvojo rožinio“ narys, nes už jį meldžiasi mama ir visa šeima.

Po apeigų bažnyčios šventoriuje pasodinus ažuoliuką, visi patraukė į Zaraso ežero Didžiąją salą, kur vyko agapė ir prisistatymas. Kiekvienas dekanatas ir svečiai trumpai supažindino su savo veikla. Susirinkusiuosius linksmino ir šokti ragino Salako tradicinė kapela.

-krk-

Konferenciją vedė Kauno arkivyskupijos atstovas spaudai Darius Chmiliauskas. Pasibaigus konferencijai jos dalyviai buvo pakviesti į agapę Kauno arkivyskupijos kurijoje.

-sbuž, gž, kasp-

Pradedant naujuosius mokslo metus

Šv. Mišios Vilniaus arkikatedroje bazilikoje

Rugsėjo 3-iają, Šv. Grigaliaus Didžiojo, popiežiaus ir Bažnyčios mokytojo, minėjimo dieną, Vilniaus arkikatedroje bazilikoje sostinės akademinė bendruomenė iš daugelio aukštųjų ir aukštesniųjų mokyklų naujuosius mokslo metus pradėjo dalyvaudama iškilmingose šv. Mišiose, kurioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo Vilniaus pedagoginio universiteto Istorijos fakulteto Katalikų tikybos katedros vedėjas kun. dr. Algis Baniulis SJ, Vilniaus akademinės sielovados centro vadovas kun. Stasys Kazėnas SJ, Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius mons. Gintaras Grušas.

Per pamokslą kardinolas A. J. Bačkis pabrėžė, jog tikėjimas nėra svetimas į mokslus pasinėrusiems žmonėms. Daugelis jų ieško tiesos ir savo gyvenimo prasmės, pasaulio buvimo priežasties ir tikslo. Tokios paieškos, jei tik sąžiningai atliekamos, krypta į Dievą atradimą. Tikėjimas, kaip asmeniškasis ryšys su Dievu, neturi būti svetimas net ir racionalių pažiūrų žmonėms, nes ieškantiems dovanoja gyvenimo tikslą, prasmę bei vertybes. Studentai visuotinėje maldoje meldė sėkmingo universitetų ir Bažnyčios bendradarbiavimo, sėkmingų studijų, meldėsi už dėstytojus ir mokytojus, kad jie nepristigtų kūrybiškumo, kantrybės ir atsidavimo, taip pat už savo artimuosius, prašė išminties švietimo ir aukštojo mokslo reformų vykdytojams. Šv. Mišiose giedojo Lietuvos muzikos ir teatro akademijos choras, vadovaujamas D. Puišio, vargonavo B. Vasiliauskas.

Šv. Mišios Kauno arkikatedroje bazilikoje

Rugsėjo 1 d., pradedant naujuosius mokslo metus, Kauno arkikatedroje bazilikoje aukotos šv. Mišios už besimokantį jaunimą ir jo ugdytojus. Pamaldose dalyvavo nuotaikinga ir gausia eisena su savo vėliavomis nuo centrinių rūmų Daukanto g. į arkikatedrą atžygiavę VDU vadovai, dėstytojai ir studentai. Kartu su VDU akademinė bendruomenė meldėsi ir Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai, Maironio gimnazijos mokytojai bei moksleiviai. Eucharistijos liturgijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, Katalikų teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete Didysis kancleris; koncelebravo vyskupas augziliaras doc. dr. Jonas Ivanauskas, Kauno kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, kiti dvasininkai – Katalikų teologijos fakulteto Vytauto Didžiojo universitete dėstytojai.

Gausiems šių pamaldų dalyviams, tarp kurių būta daug jaunų veidų, ypač pirmakursių, taip pat dar tik studijoms besirengiančiųjų gimnazijų klasėse, homiliją pasakė vysk. J. Ivanauskas. Ganytojas priminė patį didžiausią talentą, kurį Viešpats visiems padovanojo – talentą gyventi. Pabrėždamas, koks svarbus ir pagarbos vertas kiekvienas žmogus kaip Dievo kūrinys, vysk. J. Ivanauskas atkreipė dėmesį, jog universitetas kaip tik ir yra žmogaus visapusiško ugdymo vieta. Ganytojas taip pat priminė viešnagės Lietuvoje metu per susitikimą su inteligentija Vilniaus universitete popiežiaus Jono Pauliaus II išsakytas mintis apie šiandien mokslo žmonėms labai aktualią mąstymo etiką, „kuri ieško ne vien loginio tikslumo, bet proto veiklai sukuria dvasinį klimatą, pasižymintį nuolankumu, nuoširdumu, drąsa, garbingumu, pasitikėjimu, atidumu kitiems, atvirumu Paslapčiai. Ši visuotinė „mąstymo“ etika neatpalaiduoja nuo tyrinėjimo pastangų, bet jas pa-

laiko ir padeda“. Užbaigdamas vyskupas palinkėjo Dievo palaimos, kurios reikia visiems, nes „pirmiausia esame žmonės, seserys ir broliai“.

VDU vadovams, profesoriams, dėstytojams bei studentams, Maironio gimnazijos bendruomenei šv. Mišių pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius palinkėjo Viešpaties globos atliekant savo pareigas. Vyskupams suteikus ganytojišką palaiminimą, akademinė bendruomenė sugiedojo studentiškąjį „Gaudeamus igitur iuvenes dum sumus!“.

Žemaičių Kalvarijoje

Kaip ir kiekvienais metais, Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarija ir Telšių vyskupijos licėjus naujuosius studijų metus pradėjo Žemaičių Kalvarijos šventovėje. Rugsėjo 3 d. čia vyko kasmėnesiniai atlydai. Ši atlydų diena buvo skirta Telšių dekanato tikintiesiems. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, jas koncertavo Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. teol. lic. V. Gudeliūnas, prefektas kun. teol. lic. V. Ačas, dvasios tėvas mons. jubil. doc. teol. dr. V. St. Brazdeikis, Licėjaus direktorius kun. mgr. S. Tamošaitis, Telšių vyskupo generalvikaras prel. bažn. t. dr. J. Šiurys, kancleris kan. bažn. t. lic. R. Saunorius ir kiti kunigai dėstytojai. Šv. Mišių metu giedojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos didysis sumos choras, o su gausiu tikinčiųjų būriu kartu meldėsi 23 seminarijos ir 4 parengiamosios kurso klierikai, taip pat 11 Telšių licėjaus auklėtinių.

Šv. Mišių pradžioje Telšių ganytojas pasveikino į šventovę susirinkusius maldininkus, seminarijos vadovybę, dėstytojus ir klierikus, kviesdamas visus melstis už būsimuosius kunigus ir jų auklėtojus bei prašyti naujų pašaukimų į kunigystę. Seminarijos rektorius kan. teol. lic. V. Gudeliūnas per pamokslą pabrėžė, jog ieškoti Jėzaus, juo sekti ir su juo pasilikti yra kiekvieno pašauktojo uždavinys ir kelias. Kartais sunku įvardyti: ar pašaukimo kelią pasirenku aš, ar pašaukia Dievas. Dievo žodis aiškiai sako: „Ne jūs mane išsirinkote, bet aš jus išsirinkau ir paskyriau, kad eitumėte ir duotumėte vaisių.“ Kiekvieni metai yra malonės laikas. Pašaukimo grūdas, pasėtas jauno žmogaus širdyje, auginamas metai iš metų, kad subrandintų taip laukiamą derlių. „Seminarijoje esame suburti tam, kad vis geriau pažintume ir vis labiau pamiltume Kristų, ir Jėzuje sutiktume Tėvo veidą, kad taip galėtume dalytis Jo paties gyvenimu. Pašaukimas gali būti tik laisvas, t. y. spontaniškas, sąmoningas, didžiadvasis ir visiškas atsidavimas“, – sakė rektorius. Baigdamas homiliją pamokslininkas kvietė į šventovę susirinkusius maldininkus bei Seminarijos auklėtinius nuolatos mokytis iš Švč. M. Marijos.

Po pamokslo seminarijos dėstytojai išpažino tikėjimą, po to Telšių vyskupas J. Boruta SJ jiems įteikė kanoninius siuntimus. Po šv. Mišių bazilikoje buvo giedami Žemaičių Kalvarijos Kalnai prašant pašaukimų į kunigystę ir kad seminarijos klierikai bei jos vadovybė įvykdytų jiems patikėtą misiją.

Kolpingo kolegijoje

Rugsėjo 3 d. Kolpingo kolegijos Kaune studentai, dėstytojai, administracija bei svečiai dalyvavo naujųjų mokslo metų pradžios šventėje. Ji prasidėjo Vytauto Didžiojo bažnyčioje šv. Mišiomis, kurias aukojo vysk. J. Preikšas, prel. B. Antanaitis ir kan. S. Filipavičius. Vėliau Kauno kunigų seminarijos Baltojoje salėje vyko oficialioji iškilnių dalis. Sveikinimo žodžius Kolpingo kolegijos studentams ir dėstytojų kolektyvui tarė Lietuvos Kolpingo draugijos valdybos pirmininkas kan. Saulius Filipavičius, Kolpingo kolegijos direktorė Lina Kalibataitė, pavaduotoja Aušrinė Peleckienė, dėstytoja doc. Klara Katilienė ir kiti. Iškilnėse dalyvavo ir Šveicarijos Kolpingo šeimų delegacija. Žodį taręs Gossau Kolpingo

Šiluvos Marijos paveikslų kelionė

Rugpjūčio 19 d. Šiluvos Dievo Motinos paveikslas iš Betygalos parapijos atvežtas į Girkalnio šv. Jurgio parapijos bažnyčią. Lydimą iškilmingos procesijos, paveikslą iškilmingai pasitiko Raseinių dekanato dekanas, Girkalnio parapijos klebonas kun. Juozas Kaknevičius, rajono savivaldybės atstovai, didelis būrys parapijiečių ir svečių. Skambant giesmei paveikslas įneštas į bažnyčią ir pastatytas altoriaus šone. Parapijos tikinčiųjų akys kryo į Dievo Motiną, kiekvienas, suklupeš prie šio paveikslų, patikėjo jai savo džiaugsmus, vargus, ligas ir nelaimes.

Vidurdienį aukotos iškilmingos šv. Mišios už parapiją. Savivaldybės atstovas Antanas Vizbaras dovanojo parapijai baltą arnotą. Po šv. Mišių adoruotas Švč. Sakramentas. Vėliau Pastoracinės tarybos narys bibliotekininkas Antanas Šulskis papasakojo paveikslų istoriją. Visą savaitę rytais bažnyčioje vykdavo Švč. Sakramento adoracija, popietę buvo recituojamas rožinis ir litanija, o vakare aukojamos šv. Mišios.

Rugpjūčio 25 d. Švč. M. Marijos paveikslas iš Girkalnio šv. Jurgio bažnyčios trumpam atvežtas į Milašaičių Nukryžiuotojo Jėzaus parapiją. Milašaičių parapijos tikintieji ir svečiai ties kaimo riba pasitikė paveikslą, iškilminga procesija su vėliavomis nešė jį per gyvenvietę į bažnyčią. Milašaičių bažnyčioje kun. J. Kaknevičius aukojo šv. Mišias. Jose dalyvavo Raseinių r. savivaldybės meras Kęstutis Skamarakas. Rajono meras dovanojo Milašaičių parapijai baltą arnotą. Po šv. Mišių adoruotas Švč. Sakramentas. Paveikslą lankė Milašaičių parapijos tikintieji ir svečiai, vėliau buvo recituojamas rožinis ir litanija. Keletą valandų pabuvęs Milašaičių parapijoje paveikslas vėl buvo sugražintas į Girkalnio bažnyčią.

-gpi-

Keliais žodžiais

Pagėgiai. Rugpjūčio 19 d. Kauno paminklinės Prisikėlimo bažnyčios parapijos Sumos choristai autobusu vyko į šv. Roko atlydus Pagėgiuose. Juos lydėjo parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius ir parapijos referentė Aldona Narušienė. Pagėgių bažnyčios šventoriuje choristus pasitiko parapijos klebonas Vytautas Gedvainis, parapijos choras ir kaimo kapelos muzikan-

tai. Po trumpų sveikinimo kalbų svečiai buvo pavaišinti žemaitišku sūriu ir šviežiu medumi. Sumos šv. Mišių aukos liturgijai vadovavo ir homiliją pasakė mons. V. Grigaravičius. Šv. Mišios baigėsi Švč. Sakramento pagarbinimu ir procesija apie bažnyčią. Po šv. Mišių visų laukė vaišės, skambėjo ansamblio atliekamos melodijos, visi draugiškai šnekučiavosi. Po pietų žvalgytasi nuo Rambyno kalno, aplankytos netoliese esančios kapinės, kur palaidota nemažai iš šių vietų kilusių Lietuvos įžymių, užsukta į Martyno Jankaus sodybą, kur veikia muziejus. -bv-

Kaunas. Rugpjūčio 24 d. Kristaus Priskėlimo parapijoje sutikta Fatimos Dievo Motinos statula. Giedodami „Sveika, Karaliene!“ tarptautinės katalikiškos Tradicijų, šeimos ir nuosavybės gynimo organizacijos TFP (Tradicion Family Property) atstovai keliaujančios Mergelės Marijos statulą iškilmingai įnešė į bažnyčią ir pastatė ant pakylės presbiterijoje. Atlydėjusieji Fatimos Dievo Motinos statulą giedojo Valandų liturgiją – Vakarinę, o tikintieji tylomis meldėsi. Po to klebonas mons. V. Grigaravičius su visa tikinčiųjų bendruomene giedojo Švč. M. Marijos litaniją. Iškilmingas šv. Mišias aukojo parapijos klebonas, koncelebravo vikaras J. Grigonis, giedojo parapijos Sumos choras. Per pamokslą klebonas išskėlė Dievo Motiną Mariją kaip visiems mums nuolankumo ir begalinio pasitikėjimo Dievu pavyzdį. Ypač iš jos turėtų mokytis moterys – šeimos židinio sergėtojos, ant kurių pečių gula atsakomybė išauklėti vaikus tikrais krikščionimis. Baigiantis šv. Mišioms klebonas pakvietęs į priekį visus vaikus palaimino kiekvieną atskirai.

● Rugpjūčio 25 d. Šv. Jurgio bažnyčioje surengta Marijai skirta dvasingumo popietė „Štai tavo Motina!“. Apie pamaldumą Dievo Motinai popietės dalyviams kalbėjo ses. V. Fedaravičiūtė PAMI ir kun. G. Blužas. Šv. Mišias aukojo br. kun. A. Dobravolskas OFM ir kun. G. Blužas OFS. Giedojo pasauliečių pranciškonų choras. Renginį organizavo Šv. Jurgio konvento broliai pranciškonai ir Pasauliečių pranciškonų ordino Kauno brolija. -bv, oš-

Klaipėda. Rugpjūčio 26 d., sekmadienį, Šv. Kazimiero parapijos tikintieji rinkosi pagerbti savo parapijos šventojo globėjo Kazimiero, minint relikvijų perkėlimo šventę. Pamokslus atlaiduose sakė Lenkimų parapijos klebonas kun. Darius Povilaitis. Pamokslininkas taikliu žodžiu ragino vengti veidmai-

šeimos narys Ksaveras Bernetas pasidžiaugė, kad per keletą metų Kolpingo draugija padarė stulbinantį kokybinį veiklos šuolį, bei linkėjo sėkmės įgyvendinant naujus projektus ateityje. Mokslo metų pradžios šventėje dalyvavo sportinių šokių kolektyvo „Kaspinas“ šokėjai, pianistė Aušra Gakaitė.

Rugsėjo 1-ąją Kolpingo kolegijoje pradėjo studijuoti 260 pirmakursių, pasirinkusių studijas dieniniame arba neakivaizdiniame skyriuose. Kolpingo kolegijoje įgyvendinamos 5 studijų programos: anglų kalba, finansai, socialinis darbas, verslo vadyba ir teisė. Šiais metais sulaukta daugiau pageidaujančių studijuoti nei pernai. Šiuo metu Kolpingo kolegijoje studijuoja daugiau nei 600 studentų iš įvairių Lietuvos vietų. -sbuž, kasp, kasab, rk-

Vyskupas E. Bartulis paskelbtas Šiaulių miesto garbės piliečiu

Rugsėjo 7 d. Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui suteiktas Šiaulių miesto garbės piliečio vardas. Į Šiaulių miesto savivaldybėje surengtą iškilmingą ceremoniją vyskupas atvyko tiesiai iš piligriminio žygio Kryžių kalnas – Šiluva. Garbės miesto piliečio regalijomis kasmet pasipuošia bendruomenės pasiūlyti garbingiausi šiauliečiai. Šių metų Šiaulių miesto tarybos sprendimu 23 miesto garbės piliečių gretas papildė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, prof. Bronius Prėskienis bei tapytojas prof. Algimantas Vitolijus Trušas.

Ceremonijos metu teigta, kad Šiaulių vyskupas, Lietuvos kariuomenės ordinaras Eugenijus Bartulis išsiskiria aukščiausia dvasine kultūra, nuosirdumu, pasiaukojamu tarnavimu Dievui ir žmonėms. Jis geba maloniai išklausti, suprasti, atjausti kiekvieną žmogų, yra sukaupęs didelę sielovados ir organizacinio darbo patirtį, uždega ir sutelkia žmones prasmingai veiklai. Jo rūpesčiu atnaujinta Šiaulių katedra, įkurta vyskupijos Šeimos, Jaunimo centrai. Kasmet vyskupo rengiamos šeimų šventės suburia tūkstančius žmonių. Vyskupas globoja unikalųjį Kryžių kalną, kasmet surengia atlaidus, organizuoja piligriminio žygius, pats juose dalyvauja, jiems vadovauja. Vyskupo iniciatyva Šiaulių vardas skamba per Vatikano radiją bei Lietuvos katalikiškoje spaudoje. 2003 m. vyskupas pasirašė bendradarbiavimo sutartį su Šiaulių universitetu. Jo iniciatyva universitete įteisinta kapeliono pareigybė, pradėta dėstyti nauja studijų programa „Meninis ugdymas ir tikyba“. Vyskupas yra Vysk. Valančiaus blaivybės sąjūdžio, kitų katalikiškų organizacijų dvasinis vadovas. Jis visada laukiamas mokyklose, darbo kolektyvuose, noriai ir aktyviai dalyvauja miesto renginiuose, palaiko glaudžius ryšius su daugeliu užsienio katalikiškųjų organizacijų. Vyskupas mėgsta sportą, keliones, fotografiją. Išleistas jo nuotraukų albumas „Kryžių kalnas“ bei fotografijų kalendorius „Kryžiai Europos kalnuose“. Savo nepakartojamai patrauklia ir iškilnia asmenybe, reikšmingais kasdieniais darbais vyskupas Eugenijus Bartulis pelnė didelę šiauliečių pagarbą ir dėkingumą.

Garbės piliečio ženklą ir jo liudijimą Šiaulių vyskupui įteikė Šiaulių meras Genadijus Mikšys. Priimdamas miesto garbės piliečio regalijas, vyskupas teigė, kad per šiuos dešimtį vyskupavimo metų suartėjęs su šiauliečiais. „Visuomet bendrauti yra labai gera, kiekvieną žmogų su didžiausiu džiaugsmu priimu. Trokštu, kad šiame Saulės mieste jaunimas pažintų amžinąsias vertybes, ir Lietuvą statytume ant tvirtų tikėjimo ir meilės pamatų. Trokštu, kad šeimos būtų ištikimos, kad meilės žiedais pasipuoštų mūsų Šiauliai <...>. Skubėkime daryti gerus darbus ir kurkime žemėje dangų“, – sakė Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. -irat-

Mirė mons. Kleopas Jakaitis (1924–2007)

Rugpjūčio 29 d. ryte savo namuose mirė Šiaulių vyskupo generalvikaras mons. Kleopas Jakaitis. Mons. K. Jakaitis gimė 1924 m. gruodžio 1 d. Apolonovkos kaime, Šimkaičių valsčiuje, Raseinių rajone. 1943–1947 m. studijavo Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje. 1947 m. gruodžio 20 d. išventintas į kunigus.

1947 m. paskirtas Šiaulių šv. Petro ir Pauliaus parapijos vikaru, 1953 m. – Kauno arkikatedros bazilikos vikaru. Šiek tiek vėliau tais pačiais metais – Kauno arkivyskupijos metropolinio tribunolo notaru. 1960 m., paliekant jam Kauno arkikatedros bazilikos vikaro pareigas, paskirtas Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos kurijos sekretoriumi. 1965 m. atleistas iš minėtų pareigų ir paskirtas Kėdainių parapijos klebonu ir Kėdainių dekanu. 1969 m. jam papildomai patikėtos Apytalaukės klebono pareigos. 1979 m. tapo Šiaulių šv. apašt. Petro ir Pauliaus ir Aukštelkės parapijų klebonu bei Šiaulių dekanu. 1984 m. paskirtas Kauno arkivyskupijos Kunigų tarybos ir Konsultorių kolegijos nariu. 1984 m. popiežius Jonas Paulius II suteikė kun. K. Jakaičiui monsinjoro titulą. 1992 m. atleistas iš Aukštelkės parapijos klebono pareigų paliekant kitas turėtąsias pareigas. 1997 m. paskirtas Šiaulių vyskupijos bažnytinio tribunolo santuokos ryšio gynėju ir teisingumo saugotoju, 1999 m., atleidus iš Šiaulių katedros parapijos klebono ir Šiaulių dekanato pareigų, – Šiaulių vyskupo generalvikaru. 2000 m. tapo Šiaulių miesto garbės piliečiu. 2000 m. paskirtas Šiaulių vyskupijos ekonomu, 2007 m. liepos 27 d. iš šių pareigų atleistas.

Šiaulių vyskupas E. Bartulis atsisveikinimo šv. Mišias aukojo rugpjūčio 31 d. Jose dalyvavo 54 kunigai iš Šiaulių ir kitų vyskupijų, koncelebravo Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas. Sakydamas atsisveikinimo žodį, Šiaulių ganytojas prisiminė paskutinį susitikimą su velioniu antradienio, rugpjūčio 28-osios, vakarą. „Kai išeidinėjome, jis dar stengėsi atsistoti, pakėlė akis į dangų, pakėlė rankas, meldėsi, laimino. Tarsi dar trokšdamas paaukoti šv. Mišių auką. Tačiau paskutinė jo Mišių auka buvo sekmadienį kambaryje“, – sakė vyskupas pabrėždamas nepaprastą monsinjoro nuolankumą, paprastumą, gerą širdį, jautrumą ir dėkingumą visiems. „Jo mintis, – kalbėjo ganytojas, – buvo kiekvieną žmogų priartinti prie Dievo, prie žmogaus. Jis savo asmeniu neužstojo Dievo žmonėms. Jis sugebėjo patraukti visus prie Kristaus, trokšdamas pasilikti nuošaly. Pagal Evangeliją jautėsi nenaudingą tarnu.“

Monsinjoras Kleopas Jakaitis palaidotas Šiaulių katedros šventoriuje. Prie kapo duobės atsisveikinimo žodį tarė Panevėžio vyskupas emeritas Juozas Preikšas – bendražygis kunigystės kelyje, bendravęs su velioniu 62 metus. Vyskupas apibūdino mirusį buvus kilnios, vaikiškos, jautrios širdies žmogų, kuklų, malonų, visuomet visiems draugišką. Gražių žodžių apie monsinjorą Kleopą Jakaitį pasakė ir Šiaulių miesto meras Genadijus Mikšys. Mero teigimu, monsinjoras Šiauliuose buvo mylimas ir gerbiamas, todėl jam vienam pirmųjų šiauliečiai pasiūlė suteikti Šiaulių miesto garbės piliečio vardą. „Mums, šiauliečiams, lieka daugiau nei 30 metų sakyti jo taikūs pamokslai, dalyti rūpestingi patarimai“, – sakė Šiaulių miesto meras.

–Š.

nystės ir dvideidiškumo, kvietė nebijoti kelti klausimų Dievui, į kuriuos atsakymus padės atrasti malda. Jaunimo ir vaikų šv. Mišiose melstasi už šeimą. Pagrindinės šv. Mišios baigėsi galinga Eucharistine procesija apie parapijos statomą bažnyčią. Sumos šv. Mišioms vadovavo mons. Kęstutis Latoža, šiuo metu studijuojantis Romoje. Visus susirinkusiuosius džiuginano didysis parapijos choras. Pasibaigus šv. Mišių aukai, į tikinčiuosius kreipėsi parapijos klebonas R. Vėlavičius priminė, jog artėja didelė šventė – bažnyčios konsekracija ir kad reikia atlikti dar daug didelių darbų.

● Rugpjūčio 27 d. Šventojo Kazimiero parapijos jaunimas, visus metus rengęs Sutvirtinimo sakramentui, laukė atvykstant Telšių vyskupo J. Borutos SJ. Ganytojas kalbėjo apie kasdienę maldą, sekmadienio šventimą, išpažintį, nuodugnai atskleidė Šventosios Dvasios vaidmenį krikščionio gyvenime. Po bendros maldos jis suteikė Sutvirtinimo sakramentą beveik 70 jaunuolių. –kss-

Kazlų Rūda. Rugpjūčio 31 d. po šv. Mišių surengtas chorinės muzikos koncertas. Tai Marijampolės miesto kultūros centro vykdomo projekto „Pasienio menininkų žygiai nuo Juodosios Ančios iki Nemuno“, kuriame bendradarbiauja Lietuvos ir Lenkijos menininkai, renginys. Šv. Mišių metu giedojo Marijampolės kultūros centro kamerinis choras „Suvalkija“ (vad. Virginija Ju-nevičienė), o po šv. Mišių koncertavo Suvalkų miesto senjorų choras (vad. Eugeniusz Zarachovicz), įvairių amžių ir šalių kompozitorių kūrinius atliko choras „Suvalkija“. Jiems gražų padėkos žodį tarė klebonas kun. G. Kuliešius. –vf-

Šventėžeris. Rugsėjo 9 d. Šventėžerio Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija šventė titulinius atlaides. Pagrindinėms šv. Mišioms vadovavo Garliavos parapijos vikaras kun. Mindaugas Martinaitis, koncelebravo laikinai vietos kleboną pavaduojantis kun. Rytis Baltrušaitis. Gausiai susirinkusiems parapijiečiams ir svečiams kun. M. Martinaitis homilijos metu kalbėjo apie tikinčiojo neabejingumą, ryžtingumą ir Žodžio priėmimą, kaip tai darė Švč. Mergelė Marija. Po šv. Mišių visi gausiai dalyvavo Eucharistinėje procesijoje. Šv. Mišiose giedojo jungtinis parapijos jaunimo ir suaugusiųjų choras (vadovė – Aida Abeciūnaitė). Po to parapijos namuose surengtas nuotaikingas koncertas ir agapė. –krb-

DALYTIS GĖRYBĖMIS

25 eilinis sekmadienis (C)

Am 8, 4–7; 1 Tim 2, 1–8; Lk 16, 1–13

Nuosavybės atžvilgiu ypač Luko evangelijoje laikomasi kritiškos nuostatos. Turtas vadinamas net stabo Mamonos vardu, nes žmogus lengvai leidžiasi jo pavergiamas. Mamona yra apgaulinga, nes apgaulingai žada garantuoti žmogui jo būtį, o dažnai sudūžta ir virsta į nieką. Mamona vadinama apgaulinga, nes ji dažnai kyla iš apgaulės ir veda į apgaulę. Evangelijoje žemiškasis turtas numenkinamas, parodoma, kad jis žmogui yra „svetimas“, nes iš tikrųjų jam nepriklauso. Dievas yra tikrasis visų dalykų, taip pat ir žmogaus sukurtųjų gėrybių savininkas. Žmogus yra tik jų laikinasis užvaizdas ir privalo duoti valdomų gėrybių ataskaitą. Jėzus reikalauja, kad nuosavybė būtų valdoma ištikimais, atsižvelgiant į tikrąjį jos savininką. Gėrybių užvaizdui nederą jų savintis, o tik pasitenkinti deramu atlygiu.

Turtingieji linkę krikščionybę sumenkinti kaip vargšų paguodos religiją. Krikščionys neturi gėdytis dėl to, kad jie yra žemės druska, kad Jėzaus mokymas yra priešingas pasaulio dvasiai. Jėzus tvirtina, kad niekas negali tarnauti dviem šeimininkams. Krikščionys pasirenka tarnauti Dievui.

Palyginimo apie apsukrų prievaizdą nereikia paversti moralinės elgsenos pavyzdžiu. Jis vaizduoja mus pačius. Mes nederamai eikvojome Dievo duotas gėrybes. Dievas nepatenkintas mūsų prievaizdavimu ir reikalauja apyskaitos. Nėra aiškiai nustatytas tos apyskaitos laikas. Dar turime laiko pasirūpinti ateitimi, kai neteksime užimamų postų ir vietos visuomenėje. Turime išradingai rūpintis, kaip laimėti amžinąją laimę. Negalime veltui leisti laiko, likusio iki galutinės apyskaitos pateikimo.

Viešpats atkreipia mūsų dėmesį, kad dažnai beatodairiškai eikvojame maistą, kurą, energijos išteklius. Netvarkingą perteklių išduoda vaizdai prie šiukšlių konteinerių. Dievo įstatymų ir gamtos dėsnių laužymas visuomet turi padarinių. Dažnai manome, kad nusipirkto gėrybės yra vien mūsų nuosavybė, ir panorėję galime tyčia jas naikinti ar išmesti. Iš tikrųjų visos žemės gėrybės priklauso Dievui, o Dievas nori, kad jomis dalytumės su vargšais ir alkanaisiais.

Jėzus nieko geriau nepataria, negu tai, kad turime tapti Dievo bičiuliais. Dievui patinka, kai jo nuosavybę didžiadvasiškai dalijame kitiems žmonėms. Toks „eikvojimas“ gali būti mums išganingas.

Jėzaus palyginimas mus kartais trikdo, nes jame pagiriamas suktas prievaizdas. Iš tikrųjų šiuo pavyzdžiu norima ne skatinti suktumą, bet girti apsukrumą. Evangelijoje skaitome, kad šeimininkas „pagyrė suktąjį prievaizdą, kad jis gudriai pasielgęs“. Toliau Jėzus sako, kad šio pasaulio vaikai apsukresni už šviesos vaikus. Gyvenime dažnai patiriame, kad netikintys, nesilaikantys religinių principų žmonės dažnai esti išradingesni už tikinčiuosius. Jėzus tarsi nori pateikti mums iššūkį. Tokie žmonės nesileidžia sutrikdomi aplinkybių. Jie randa tinkamą sprendimą. Jėzaus mokiniai taip pat raginami būt apsukrūs, išradingi, ieškoti dažnai netikėtų sprendimų. Apsukrusis prievaizdas įsigijo bičiulių per šeimininko turtus. Taip pavojingi ir apgaulingi pinigai gali tapti malonių šaltiniu.

Pirmajame skaitinyje pranašas Amosas smarkiai kritikuoja prisirišimą prie pasaulio gėrybių ir beatodairišką pelno siekimą, paminant teisingumą. Pranašas negailestingai smerkia tuos, kurie, apgaulingai, klastodami matus bei svarsčius, „mindo beturtį ir žudo vargšus“.

Antrajame skaitinyje taip pat kalbama apie didžiadvasiškumą. Apaštalas Paulius ragina „atlikinėti maldavimus, maldas, pamaldas ir dėkojimus už visus žmones, už karalius ir visus valdovus, kad galėtume tyliai ramiai gyventi visokeriopa maldingą ir gerbtiną gyvenimą“. Čia mokoma krikščioniško didžiadvasiškumo. Mūsų širdis privalo būti atvira visam pasauliui. Apaštalas pabrėžia, kad reikia ypač melstis už valdžią turinčius žmones, nes nuo jų priklauso daugelio gyvenimas. Girdėdami apie visuomenės negeroves, pasikliaudami dažnai vienpusiškais žiniasklaidos pranešimais, esame linkę suversti visą kaltę valdžios žmonėms, kratydamiesi visokios savo atsakomybės. Tai lengviausias kelias, tačiau jis niekur neveda. Apaštalas ragina melstis už valdančiuosius. Viešpats trokšta ne tik išrinktųjų, bet ir visų žmonių išganymo.

TURTUOLIS IR SKURDŽIUS GRETA

26 eilinis sekmadienis (C)

Am 6, 1. 4–7; 1 Tim 6, 11–16; Lk 16, 19–31

Evangelijoje vaizduojama, kaip prabangos ir skurdo pasaulis egzistuoja greta vienas kito. Turtuolis ir vargšas gyvena visiškai skirtinguose pasauliuose. Žemiškajame gyvenime juos skiria nedidelis atstumas, vos vienerios durys, tačiau amžinybėje tie pasauliai atskirti neperžengiamos bedugnės. Sekant Evangelijos mintį, blogiausia ne tai, kad turtuolis yra egoistas ir mėgaujasi malonumais, bet kad jis visiškai nesuvokia skurdo ir nesistengia jo pažinti. Iš pasakojimo galime suvokti, jog Jėzui tokia socialinė santvarka atrodo iškreipta ir nepriimtina. Reikšminga tai, kad pasakojime turtuolis lieka anonimas, tik vargšui duodamas vardas, beje, toks kaip ir vieno iš Jėzaus bičiulių – Lozorius. Turtuolio vardas ir išvaizda tarsi nugrimzdę į nebūtį, jis neturi jokių asmeninių bruožų.

Iš pasakojimo galima tikėtis turtuolio ir vargšo bendravimo, nes pastarasis guli prie turtuolio durų. Jam nereikia toli eiti norint sutikti vargšą. Jėzus įspėja turtinguosius: nevalia nerūpestingai užsimerkti ir gyventi taip, tarsi aplinkui nebūtų skurdo. Kas neturi savų rūpesčių, privalo pasirūpinti kitais. Jėzaus mokiniai negali gyventi savaudžiškai vien savo malonumams.

Vargšai taip pat nepakankamai pažįsta turtuolių pasaulį. Jiems nepažįstamas nematomas turtuolių dvasinis skurdas, kurio tikrai nėra ko pavydėti. Turtuoliams gresia didžiulis pavojus išlaikyti turtą, bet prarasti save. Pasakojime apie turtuolį ir vargšą Jėzus taikosi prie savo laikmečio klausytojams suprantamų vaizdinių. Apie gyvenimą anapus mirties jis kalba palyginimais.

Pagal pasakojimo įvaizdį yra iš esmės du eschatologiniai būviai: ramybės ir kančios. Kiekvieno žmogaus žemiškasis gyvenimas nulemia tai, į kokį būvį jis pateks po mirties. Taigi žemiškasis gyvenimas jau yra apsisprendimas. Šie eschatologiniai būviai yra galutiniai, jų neįmanoma pakeisti. Jie yra žemiškojo gyvenimo pasekmė.

Dangus – meilinga bendrystė su Dievu ir šventaisiais. Abraomo prieglobstis yra garbinga vieta, dangiškoji paguoda savo spindesiu nuskaistina visą Lozorius praėjusį vargą. Pragaras reiškia baisias kančias ir nenumaldomą troškulį deginančiame karštyje. Net vienas vandens lašelis reikštų šios būklės palengvinimą. Tačiau pragare nebėra jokio gailėstingumo, tam tiesiog nebėlaiko. Tarp dangaus ir pragaro žioji neperžengiama praraja. Nors šventieji ir pasmerktieji žino apie vieni kitų būklę, tarsi „iš tolo matydami“, tačiau jų niekas nesieja, jie neturi nieko bendra. Pasmerktiesiems prieš akis yra vien tik nevykęs jų gyvenimas, o šventiesiems – Dievo ramybė ir jo teisingumas.

Pabrėžiama, kaip svarbu klausytis Dievo žodžio, kuris ragina rūpintis vargšais. Turtuolis prašo Abraomo duoti jo broliams ženklą per prisikėlimo iš numirusiųjų stebuklą. Tačiau Abraomas atsiliepia: „Jeigu jie neklauso Mozės nei pranašų, tai nepatikės, jei kas ir iš numirusių prisikeltų.“ Neverta viltis, kad specialiai padarytas stebuklas įtikins likusius brolius ir privers pakeisti gyvenimo nuostatas. Toks stebuklas sukeltų tik paviršinę nuostabą, bet ne atsivertimą. Atsiversti gali tas, kas dėmesingai klauso Dievo žodžio.

Abraomo lūpomis nurodomas išganymo kelias tiems, kurie siekia dangaus palaimos ir nori išvengti pragaro kančių, – klausyti Mozės ir pranašų mokymo. Čia Jėzus pranašiška paskelbia: kas netiki Raštais, tas neįtikės ir jo prisikėlimu. Juk Jėzaus prisikėlimas paliudytas ir įvyko, „kaip skelbė Raštai“. Turtuolis prašo savo broliams papildomų liudijimų, tarsi kažkokių ypatingų sielovados priemonių. Tačiau šio prašymo nepaisoma: Dievo išganymo darbas apima visus žmones ir yra pakankamas visiems.

Šis palyginimas mus moko budėti, kad tarp mūsų ir vargstančiųjų neatsirastų tos prarajos, kuri palyginime vaizduojama kaip neperžengiama bedugnė. Turime žengti žingsnį, domėdamiesi ir rūpindamiesi jų poreikiais. Sukrečia mintis, jog turtuolio mirtis neperkeitė jo turtingų brolių. Juk jie turėjo matyti, kaip mirtis atskyrė nuo gyvenimo gėrybių, tačiau numanomai nepadarė jokių išvadų. Dievo malonė gali veikti ten, kur ji įsileidžiama.

Jėzus Evangelijoje pateikia vadinamąją aukso taisyklę: „Kaip norite, kad jums darytų žmonės, taip ir jūs darykite jiems“ (*Lk 6, 31; plg. Mt 7, 12*). Dažniausiai šią taisyklę taikome negatyviu aspektu, tai yra vengiame daryti tai, ko patys nenorime, kad mums darytų. Šiuo požiūriu turtuolis nepadarė nieko bloga: puotauti dar nėra nuodėmė, taip pat nenurodoma, kad jis būtų įgijęs savo turtą neteisėtai. Tačiau jis netaikė aukso taisyklės pozityviuoju aspektu – nedarė Lozoriumi taip, kaip mėgo gyventi pats, „atsiimdamas gyvenimo gėrybes“.

SUSTIPRINTI TIKĖJIMĄ

27 eilinis sekmadienis (C)

Hab 1, 2–3; 2, 2–4; 2 *Tim* 1, 6–8. 13–14; *Lk* 17, 5–10

Visuose šio sekmadienio liturginiuose skaitiniuose kalbama apie tikėjimą. Pirmajame skaitinyje aprašomas prašas Habakukas, kuris skundžiasi Viešpačiui dėl smurto, neteisybės ir priespaudos. Viešpats ragina kantriai laukti ir užtikrina įvykdysiąs savo pažadą. Laukimo pagrindas – tikėjimas: „Teisus žmogus gyvena savo tikėjimu.“ Viešpats žadina tikėjimą, kviečia tikėti, reikalauja tikėjimo, nes būtent tikėjimu užmezgamas giluminis santykis su Dievu. Tikėjimas yra visų kitų dvasinių malonių pamatas.

Apaštalas Paulius Antrajame laiške Timotiejui ragina jį „sergėti brangųjį patikėtąjį turta“: tikėjimo paveldą, jam patikėtą Dievo žodį. Tikėjimo lobio negalima paslėpti, uždaryti ar užkonservuoti. Timotiejus raginamas „atgavinti Dievo malonės dovaną“.

Jėzus savo mokiniams ne kartą pabrėžė tikėjimo svarbą, todėl jie ir prašė: „sustiprink mūsų tikėjimą“. Tai gražus prašymas: prašoma ne medžiaginių dalykų, ne privilegijų, bet tikėjimo malonės. Norintiems stipriai tikėti Jėzus kelia sunkiai įgyvendinamą reikalavimą: tikėjimo galia liepti medžiui, kad tas išsirautų ir pasisodintų jūroje. Tokį tikėjimą gali duoti tik Dievas.

Koks ryšys tarp „išsirovimo“ ir tikėjimo? Nesame tarsi baronas Miunchauzenas, kad galėtume pakelti patys save už plaukų. Tūkstančiu šaknų esame įsišakniję gyvenime, pasaulyje ir savyje. Tik Dievas gali mus pakelti ir išrauti su šaknimis. Neišvengiamai ginamės, kai esame raunami iš žemės, teikiančios mums maistą ir gyvybę. Mes įsivaizduojame, jog be šių šaknų ir nesiremdami abiem kojomis į žemę negalime gyventi. Tikintysis yra tas, kuris leidžiasi išraunamas su šaknimis.

Tikinčiajam skiriamas ir tolesnis pozityvus atsakymas. Ir jį gali įvykdyti vien Dievas: „pasisodink jūroje“. Jūra yra vaisingos Dievo pilnatvės įvaizdis. Joje turime įsišaknyti. Tačiau jūroje juk neįbesi kuolo, kad pasodintas augalas bent laikytųsi. Toks gyvenimas negarantuoja saugumo. Tikintysis privalo prie to priprasti. Jėzaus palyginimu iš tikėjimo reikalaujama tiek, kiek leidžia žmogiškosios galimybės. Tik pabandžius tai įgyvendinti pasirodo, jog šitai įmanoma ir pakeliama.

Mus gali piktinti Jėzaus reikalavimas jaustis tik nevertais, vargingais ir nenaudingais tarnais. Ši kalba paaštrinta supriešinimais: turime laikyti save nenaudingais ir menkais tarnais net ir tuomet, kai esame viską gerai atlikę. O jei nesame visko gerai padarę, nesame atlikę, ką skolingi? Apie tokią būklę apskritai nekalbama, ji net neįvardijama – kas gali būti menčiau už nenaudingą tarną...

Šventasis Pranciškus Salezietis, būdamas 19 metų, rimtai susirgo. Manydamas, kad miršta, savo mylimam mokytojui išreiškė pageidavimą po mirties atiduoti kūną medicinos studentams praktikuotis. Mokytojas bandė jį atkalbėti sakdamas, jog tai būsianti nepagarba jo šeimai. Tačiau jaunas šventasis laikėsi savo: „Kai gulėsiu mirties patale, man bus didelė paguoda galvoti, kad gyvendamas buvau nenaudingas tarnas ir gal bent po mirties pavyks padaryti bent kažką gero.“

Žmogus yra Dievo tarnas. Šiandienos visuomenėje sunkiai suprantami socialiniai santykiai, vaizduojami tuo palyginimu. Tačiau Jėzaus žodis reikšmingas visais laikais. Kartais jis provokuoja mūsų susidarytą Dievo suvokimą, mūsų įvaizdžius ar skundus. Pakanka garsiai įvardyti mūsų mintis apie Dievą, kad nuo jų patys išsigąstume. Ar nepasitaiko murmėti dėl to, kad nuvargę nuo darbo prieš krisdami į lovą dar jaučiame pareigą sukalbėti vakaro maldą? Ar kartais nesiraukome, jog savaitgalį suplanavę išvykti dar turime eiti į Mišias?.. Mes nuvargstame besidarbuodami pasaulio laukuose, tačiau to Dievui nepakanka. Dar turime pasitarnauti jam asmeniškai ir tiesiogiai. Juk jis galėtų būti patenkintas jau paprasčiausiu pareigos atlikimu. Turėtų už mūsų pastangas tuoj pat atsilyginti sveikata, pasisekimu, gal net piniginiu atlygiu.

Tokios yra mūsų mintys. Tačiau, pasak Jėzaus, nedera ir neteisinga taip mąstyti. Dievas yra žymiai didesniu mastu žmogaus šeimininkas negu praeities vergvaldys savo vergams. Dieve mes gyvename, judame ir esame. Esame Dievo nuosavybė iš esmės. Dievas gali visiškai reikalauti visos mūsų būties, ko negali joks žemiškasis valdovas. Dievas yra nepalyginamai didesnis negu žmogus, ir šis santykis išliks visuomet.

Kas iš mūsų galėtų pasakyti atlikęs viską, ką privalėjo? Juk samdinio ar tarno darbas dažnai neribojamas. Ar apskritai „padaryti visa, ką privalėjome“, yra didžiausias dalykas, ko galime iš savęs reikalauti? Jėzus siekia, kad jo mokiniai tarnaudami Dievui susitelktų ne į savo darbą, bet į Viešpatį. Dievo darbai yra tai, apie ką verta kalbėti. Žavintis nuostabiais Dievo darbais nesunku atlikti ir tuos menkus dalykus, kurių iš mūsų nori Viešpats.

TIKĖJIMAS IR DĖKINGUMAS

28 eilinis sekmadienis (C)

2 Kar 5, 14–17; 2 Tim 2, 8–13; Lk 17, 11–19

Nežinome, kada buvo išgydyti raupsuotieji. Gal tai įvyko jau pirmomis kelionės į Jeruzalę valandomis, o gal ir vėliau. Tikėti reiškia leisti į ilgą kelionę pasitikint Jėzaus žodžiu, tikintis išgyti, nors tai įmanoma tik per stebuklą. Reikia suvokti, kad raupsuotieji, kuriuos Jėzus pasiuntė, kad šie paliudytų kunigams savo išgijimą, rizikuoja. Po dviejų ar trijų dienų kelionės jie gali pasijusti apkvailinti, nes patikėjo kažkokio šarlatano žodžiais. Jie taip pat rizikuoja, jog bus pavaryti namo, jei pasirodys, kad jų išgijimas netikras. Ar raupsuotuosius išgelbėjo jų tikėjimas? Juos išgelbėjo Dievas, nes pirmiausia davė jiems tikėjimą (o tai yra didesnis stebuklas), kad Dievas gali išgydyti. Dievas negali apvilti ar apgauti tikinčio žmogaus.

Devyni negrįžę padėkoti išgydytieji sulaukia Jėzaus priekaišto dėl nedėkingumo. Formaliai imant, jie elgėsi „pagal instrukciją“: pakluso Jėzaus įsakymui, kuriuo buvo pasiūsti į Jeruzalę. Pasirodo, svarbu ne vien aklai ir automatiškai vykdyti Jėzaus įsakymą. Dar svarbiau yra spontaniškai paliudyti dėkingumą už tokį didelį stebuklą. Išgydytieji skubėjo oficialiai patvirtinti išgijimą ir tuo būdu gauti leidimą vėl įsitraukti į bendruomenę. Tačiau pagal Jėzaus mintį nėra nieko svarbesnio ir skubesnio, kaip pagarbinti Dievą dėkingumu.

Dėkingumas yra pamatinė krikščionių nuostata. Ji grindžiama įsitikinimu, jog niekuomet negalime liautis dėkoti Dievui už jo padarytus mūsų labui dalykus. Romėnų pagonių maldingumas reiškėsi formule *do ut des*: Dievui duodama, idant jis duotų. Krikščioniškojo maldingumo formulė yra kitokia: Dieve, Tu mus apdovanojai, todėl visuomet ir visur Tau dėkojame. Krikščioniškojo maldingumo viršūnė yra Eucharistija, kuri taip pat reiškia dėkojimą. Liturginių metų laikotarpiu prieš mus vis iš naujo iškyla didingi Dievo darbai. Dėkingumas yra savaime suprantama žmogaus nuostata.

Nedėkingųjų ir dėkingųjų santykis yra devyni ir vienas. Pagal Jėzaus laikmečio mąstymą, ir tą vieną reikėtų laikyti puse arba nuliu, nes samarietis nebuvo tolygus žydui. Jėzus iškelia kaip pavyzdį tą, kurio jo tėvynainiai nelaukė visaverčiu žmogumi. Judėjos ir Samarijos paribyje žydai toleravo, kad dėl raupsų nuo bendruomenės atskirti žydai laikytųsi drauge su samariečiais. Kitomis aplinkybėmis toks bendravimas būtų neįmanomas, religiniu pagrindu laikytasi griežto atskyrimo. Išgydytasis samarietis mato, jog jis bendrauti su išgydytaisiais žydais nebepali taip, kaip anksčiau.

Jėzus būtų galėjęs nutylėti, kad išgydytasis buvo samarietis – juk tai gali papiktinti žydus. Klausydami Jėzaus pasakojimo daugelis galėjo pagalvoti, kad jis tyčia kelia samariečių privalumus. Visai nenuostabu, jog jo klausytojams žydams nelabai patinka pasakojimas. Vėliau Jeruzalėje jie kalbės apie Jėzų, esą jis pats „samarietis ir velnio apsėstas“. Nepaisydamas priešiško Jėzus nori pašalinti įsisenėjusią diskriminaciją.

Kad išgydytasis atėjo pagarbinti Dievo, reiškia, jog jis įtikėjo. Tai ne vien paprastas mandagumo gestas. Į raupsus dera žvelgti ne tik kaip į ligą medicininiu požiūriu. Ši liga iš tikrųjų lėmė socialinę atskirtį, raupsuotieji privalėjo atskirai gyventi ir negalėjo bendrauti su sveikaisiais. Raupsai reikė socialinę mirtį iki gyvenimo pabaigos.

Sunku įsivaizduoti, kaip išgydytieji patyrė, kad yra išgiję. Lemiamas momentas – pasirodymas kunigams. Tik taip buvo galima gauti oficialų patvirtinimą, jog žmogus išlaisvinamas iš socialinės izoliacijos. Svarstant, kodėl padėkoti atėjo tik vienas, reikia suvokti, jog Jėzus daugeliui amžininkų kėlė ne tik nuostabą, bet ir įtarimą. Tik nedaugelis drįso sekti šiuo Mokytoju. Jėzaus stebuklingai išgydytas samarietis, grįžęs padėkoti, drauge išpažino Jėzų. Išgydytasis nuo šiol turi teisę būti „normaliu“ bendruomenės nariu. Tačiau išpažindamas Jėzų jis vėl rizikuoja, nes įsitraukia į kitokių „raupsuotųjų“ – Jėzaus mokinių – būrį. Samarietis, buvęs atskirtas ne tik dėl raupsų, bet ir dėl kilmės, ateidamas pas Jėzų žengia ryžtingą žingsnį. Nuo šiol jam gresia kitoks – religinis persekiojimas ir spaudimas. Tikėjimas nėra pigiai perkamas dalykas.

Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba

Kelio pastoracijos gairės

(Pabaiga. Pradžia Nr. 16)

ANTROJI DALIS

GATVĖS MOTERŲ IŠLAISVINIMO PASTORACIJA

85. „Klientai“ artinasi prie gatvės moterų su savo automobiliais, kurie taip pat gali būti naudojami kaip sekso prekybos vieta. Kelio pastoracija taip pat turi ištirti tokias, deja, įprastines situacijas ir skirti ypatingą dėmesį „gyvenantiems“ gatvėje.

86. Imtis tokios pastoracinės užduoties akina popiežiaus Jono Pauliaus II mokymas, kuriame moterų išnaudojimas smerkiamas taip: „Žvelgdami į opiausius moterų padėties pasaulyje aspektus, kaip galėtume nepaminėti ilgos ir žeminančios – dažnai *po-grindinės* – lytinio pobūdžio smurto moterų atžvilgiu istorijos? Žengdami per trečiojo tūkstantmečio slenkstį, šio reiškinio akivaizdoje negalime likti abejingi bei nuleisti rankas. Atėjo laikas griežtai pasmerkti seksualinio smurto, kurio objektas dažnai būna moteris, formas bei priimti tinkamus, nuo to apsaugančius įstatymus. Pagarba asmeniui taip pat verčia mus pasmerkti paplitusią hedonistinę bei komercinę kultūrą, skatinančią sistemingą seksualinį išnaudojimą bei stumiančią labai jaunas mergaites į griaunamąją aplinką bei prekybą savo kūnu“ (32).

87. Kad moterų prostitucija gali būti laikoma viena prekybos žmonėmis formų, popiežius Benediktas XVI moko būtent šiais žodžiais: „Būtina paminėti prekybą žmonėmis, ypač moterimis, klestinčią ten, kur galimybės pagerinti savo gyvenimo lygį ar net pragyventi ribotos. Tada prekeiviui tampa lengva siūlyti savo „paslaugas“ aukoms, dažnai net neįtariančioms, kas jų laukia. Kai kada moterys ir mergaitės darbe, neretai ir sekso pramonėje, išnaudojamos beveik kaip vergės. Čia negaliu išsamiai išanalizuoti šio migracijos aspekto padarinių, bet prisidedu prie Jono Pauliaus II pareikšto *paplitusios hedonistinės bei komercinės kultūros, skatinančios sistemingą seksualinį išnaudojimą*, pasmerkimo (Laiškas moterims, 1995 06 29, 5). Jame nubrėžta ištisa išpirkimo bei išlaisvinimo programa, kurios krikščionims nevalia šalintis“ (33).

I. Kai kurie esminiai punktai

Prostitucija – vergovės forma

88. Prostitucija yra šiandienės vergovės forma, jos aukos taip pat gali būti vyrai ir vaikai. Deja, tenka kon-

statuoti, kad gatvės moterų pasaulyje dėl kompleksinių veiksnių, įskaitant ekonominius, socialinius ir kultūrinius, dramatiškai pagausėjo. Pirmiausia svarbu pripažinti, jog su prekyba žmonėmis susijęs seksualinis išnaudojimas bei prostitucija yra smurto aktai, užgaunantys žmogaus kilnumą ir smarkiai pažeidžiantys pagrindines teises.

89. Be to, neužmirština, kad į prostituciją įsitraukusios moterys dažnai būna patyrusios smurtą bei seksualinį išnaudojimą vaikystėje. Verstis prostitucija jas gundo viltis užsitikrinti ekonominį pragyvenimą sau ir savo šeimai, poreikis atiduoti skolas ar sprendimas išsiveržti iš skurdo savo kilmės šalyse, manant, kad darbas užsienyje padės pakeisti savo gyvenimą. Akivaizdu, kad moterų seksualinis išnaudojimas yra įvairių neteisingų sistemų padarinys.

90. Gausybė gatvės moterų vadinamajame išsivysčiusiame pasaulyje yra kilusios iš neturtingų šalių ir Europoje, kaip ir kitur, tapusios prekybos žmonėmis aukomis dėl didėjančios „vartojimo“ paklausos.

Migracija, prekyba žmonėmis ir teisės

91. Ryšys tarp migracijos, prekybos žmonėmis ir žmogaus teisių apibrėžtas Jungtinių Tautų Organizacijos protokolu Dėl prekybos žmonėmis, pirmiausia moterimis ir vaikais, prevencijos, uždraudimo ir baudimo už tai (34).

Emigruojantieji pragyvenimo sumetimais ir prekybos žmonėmis aukos daugeliu aspektų vienodai pažeidžiami, tačiau migracija reikšmingai skiriasi nuo prekybos žmonėmis ir žmonių kontrabandos. Dėl makroekonominės politikos prasiskolinusių bei darbo neturinčių moterų, emigruojančių, kad išgyventų ir padėtų savo šeimai ar bendruomenei, būvis labai skiriasi nuo tų moterų, kurios yra prekybos žmonėmis aukos, padėties.

92. Trokštant veiksmingo pastoracinio atsako, svarbu nustatyti moteris prostitucija užsiimti skatinančius ar stumiančius veiksnius, tarpininkų ir išnaudotojų taikomą strategiją išlaikant jas savo valdžioje, judėjimo iš kilmės šalies į tikslo šalis takus bei institucinius išteklius problemai spręsti. Tarptautinė bendrija ir daugybė nevyriausybinų organizacijų imasi vis daugiau iniciatyvų keliui nusikalstamai veiklai užkirsti ir prekybos žmonėmis aukoms apsaugoti, plėtodamos platus šio reiškinio prevencijos bei jo aukų socialinės integracijos priemonių spektrą.

Kas yra prostitucijos auka?

93. Prostitucijos auka yra žmogus, dažnu atveju „besišaukiantis“ pagalbos, kad būtų išlaisvintas iš vergovės, nes pardavinėti savo kūną gatvėje paprastai nėra

tai, ką jis savanoriškai pasirinktų. Žinia, kiekvieno asmens istorija skirtinga, tačiau visas individualias istorijas sieja smurtas, piktnaudžiavimas, nepasitikėjimas, menka savivertė, baimė ir galimybių stygius. Kiekviena auka nešioja gilią gydytiną žaizdą, kartu ieškodama ryšio, meilės, saugumo, šilto jausmo, savęs įtvirtinimo, geresnės ateities sau ir savo šeimai.

Kas yra „klientas“?

94. Klientas irgi yra asmuo, kamuojamas giliai išsakinijusių problemų ir tam tikra prasme esantis vergu, dažnai perkopęs 40 metų (tokio amžiaus yra didžiuma „klientų“). Vis dėlto tarp klientų daugėja 16–24 metų jaunuolių. Taip pat daugėja vyrų, ieškančių prostitutės ne seksualiai pasitenkinti, bet parodyti jai savo valdžią. Tokie asmenys socialiniuose bei asmeniniuose santykiuose jaučiasi praradę savo galią bei „vyriškumą“ ir negebantys išplėtoti abipusės pagarbos ryšį. Tokie žmonės ieško prostitutės, kad bent trumpam patirtų gali moterį absoliučiai valdyti bei kontroliuoti.

95. „Klientui“ reikia padėti išspręsti jo giliausias problemas ir surasti būdus, kaip seksualines tendencijas nukreipti tinkama linkme. „Sekso pirkimu“ neįmanoma išspręsti problemų, kylančių pirmiausia iš frustracijos ir autentiškų santykių stokos, iš šiandienį gyvenimą ženklinančios vienatvės. Veiksminga priemonė siekiant kultūrinės permainos seksualinės prekybos atžvilgiu gali būti baudžiamojo kodekso susiejimas su socialiniu pasmerkimu.

96. Vyro ir moters santykis dažniausia nėra grindžiamas lygiais pagrindais, nes smurtas ar jo grėsmė teikia vyrui privilegijų bei galios, galinčių padaryti moterį tylią ir pasyvią. Moteris ir vaikus į gatvę eiti dažnai priverčia ar paskatina jų namuose esančių vyrų, perėmusių su socialinėse struktūrose išsikristalizavusiomis ideologijomis susijusius smurto modelius, smurtas. Ypač liūdna konstatuoti, jog prie moterų engimo bei smurto jų atžvilgiu nusikalstamuose prostitucijos tinkluose prisideda kitos moters.

II. Bažnyčios užduotis

Skatinti asmens kilnumą

97. Bažnyčiai tenka atsakomybė ginti ir skatinti prostitucijos verslo išnaudojamo asmens kilnumą bei reikalauti jo išlaisvinimo ir net prisidėti prie to ekonominiu, šviečiamuoju bei ugdomuoju aspektu.

98. Atsiliepdama į šiuos pastoracinius poreikius, Bažnyčia smerkia neteisingumą bei smurtą gatvės moterų atžvilgiu ir kviečia geros valios vyrus ir moteris dar daugiau išipareigoti palaikyti jų žmogišką kilnumą, padarant galą jų seksualiniam išnaudojimui.

Veikiant solidariai ir skelbiant Gerąją Naujieną

99. Idant prostitucijos verslo išnaudojamų moterų pastoracija – pastoracija, kurios šerdį sudarytų nedviprasmiškas Gerosios Naujienos apie visapusišką išlaisvinimą Jėzuje Kristuje, t. y. krikščioniškąjį išganymą, skelbimas – sulauktų didesnio dėmesio ir taptų „regimesne“, krikščionių bendruomenei, pašvęstojo gyvenimo kongregacijoms, bažnytiniais sąjūdžiams, naujosioms bendruomenėms, katalikiškoms institucijoms bei organizacijoms vėl būtina solidariau veikti.

100. Rūpinantis moterų reikėmis amžių raidoje, laiko ženklų visada paisydavo pašvęstojo gyvenimo, pirmiausia moterų, kongregacijos, vis iš naujo atradamos savo charizmą vertę bei svarbą naujose socialinėse aplinkose. Pašvęstojo gyvenimo moterys, ištikimai apmąstydamos Dievo žodį ir Bažnyčios socialinį mokymą, šią dieną ieško naujų moteriškojo kilnumo liudijimo būdų.

Jos taip pat siūlo platų pagalbos paslaugų spektrą gatvės moterims – priėmimo centrus, pastogę ir saugius namus, įgyvendina ugdymo ir švietimo programas. Kontempliatyviųjų ordinų solidarumas reiškiasi palaikymu malda ir, kai įmanoma, ekonomine pagalba.

101. Pastoracijos darbuotojų, kovojančių su prostitucija ir prekyba žmonėmis, reikalingai kompetencijai bei strategijai išplėtoti būtinos specialios ugdymo programos. Tokios programos labai svarbios, nes įpareigoja kunigus, pašvęstojo gyvenimo asmenis ir pasauliečius rūpintis šio reiškinio prevencija bei aukų reintegracija į visuomenę. Esmingai svarbus kilmės ir tikslo šalies Bažnyčių bendradarbiavimas ir bendravimas (35).

Daugiamatmeniška prieitis

102. Bažnytinei gatvės moterų išlaisvinimo veiklai įgyvendinti būtina daugiamatmeniška prieitis. Tokia veikla turėtų aprėpti ir vyrą, ir moterį, o žmogaus teisės sudaryti bet kokios strategijos šerdį.

103. Siekiant abipusiškumo ir tikrų skirtumų paženklintos lyčių lygybės, svarbi užduotis tenka vyrams. Išnaudotojus (paprastai „klientai“, prekiautojai, sekso turistai yra vyrai) būtina mokyti gyvenimo vertybių hierarchijos ir žmogaus teisių. Jų dėmesys taip pat atkreiptinas į tai, kad Bažnyčia aiškiai smerkia jų nuodėmę ir kad jie elgiasi netinkamai. Tas pat galioja homoseksualinės ir transseksualinės prekybos atžvilgiu.

104. Šalių, kuriose kaip prekybos žmonėmis rezultatas paplitusi prostitucija, vyskupų konferencijos ir atitinkamos Rytų Katalikų Bažnyčių struktūros turėtų šią socialinę rykštę pasmerkti. Kartu būtina skatinti pagarbą, supratimą, atjautą bei susilaikymo nuo pasmerkimo nuostatą – pagrįstą sveiku protu – į prostitucijos tinklus įkliuvusių moterų atžvilgiu.

Vyskupai, kunigai ir pastoracijos darbuotojai akintini imtis šios problemos pastoraciniu požiūriu. Pašvęstojų gyvenimo kongregacijos turėtų sutelkti dėmesį į savo institucijų galią ir šviesti, auklėti bei veikti jungtinėmis jėgomis.

105. Visos pastoracinės iniciatyvos turėtų akcentuoti krikščioniškąsias vertybes, abipusę pagarbą, sveikus šeiminius ir bendruomeninius santykius, subalansuotą ir darnių santykių tarp vyro ir moters būtinybę.

Įvairiems projektams, kuriais siekiama prostitucijoje įkalintą moterį repatriuoti ir socialiai reintegruoti, taip pat būtina atitinkama finansinė parama. Siūlytini įvairiose pasaulio dalyse pagalbos ir išlaisvinimo sumetimais veikiančių religinių organizacijų susitikimai.

Kai dėl „klientų“, tai dvasininkai turėtų prisidėti prie jų auklėjimo tiek per jaunuolių, pirmiausia vaikinių, ugdymą, tiek per kompleksinę artimo žmogiškojo bendravimo, ugdymo ir dvasinio vadovavimo veiklą.

106. Siekiant pašalinti seksualinį išnaudojimą, būtinas visapusiškas viešųjų ir privačiųjų organizacijų bendradarbiavimas.

Siekiant laiduoti, kad apie šią itin sunkią problemą būtų tinkamai informuojama, būtina bendradarbiauti su visuomenės komunikavimo priemonėmis. Bažnyčia tikisi supažindinimo su moteris nuo prostitucijos ir prekybos žmonėmis rykštės apsaugančiais įstatymais bei jų taikymo. Lygiai taip pat svarbu stengtis veiksmingomis priemonėmis užkirsti kelią žeminančiam motes vaizdavimui reklamoje.

Galiausiai krikščionių bendruomenė ragintina bendradarbiauti su nacionaline ir vietine valdžia siekiant padėti gatvės moterims rasti kitokių lėšų pragyvenimui.

III. Moterų ir „klientų“ rehabilitacija

107. Pastoraciniai ryšiai su aukomis akivaizdžiai rodo, kad jų „gydymas“ yra ilgas ir sunkus. Gatvės moteriai reikia padėti rasti gyvenamąjį būstą, šeimos aplinką ir bendruomenę, kurioje ji jaustųsi priimta bei mylima ir galėtų pradėti atstatinėti savo gyvenimą ir ateitį. Tai leistų jai atgauti pagarbą sau bei pasitikėjimą savimi, džiaugsmą gyventi ir vėl pradėti naują gyvenimą nejučiant aplinkinių paniekos.

Gatvės moterų išlaisvinimui ir socialinei reintegracijai reikalinga priimanti ir supratinga bendruomenė; tokios moters kelią į „pasveikimą“ lengvesnį daro autentiška meilė ir įvairių galimybių patenkinti jų saugumo, iširtvintinimo, geresnio gyvenimo poreikius pasiūla. Joms nepaprastai padės tikėjimo lobis (plg. *Mt* 6, 21), jei ji dar jos turi gyvą, arba jo atradimas iš naujo, nes leis

joms pajusti gailestingo ir meile didaus Dievo meilės gerumą ir tikrumą.

108. Potencialius klientus, kita vertus, būtina mokyti pagarbos moteriai, atskleidžiant jos kilnumą, supažindinti su tarpasmeninėmis vertybėmis, visa žmogiškųjų santykių ir lytiškumo sritimi. Visuomenėje, kurios idealai yra pinigai ir „gerovė“, priderami santykiai ir lytinis švietimas neišvengiamai turi būti asmens visapusiško ugdymo dalis.

Tokiu švietimu privalu atskleisti tarpasmeninių santykių, besiremiančių ne savanaudišku interesu ar išnaudojimu, bet pirmiausia kaip Dievo paveikslu (plg. *Pr* 1, 27) gerbtino bei vertintino asmens kilnumu, tikrąją prigimtį. Šiame kontekste tikintieji privalėtų neužmiršti, jog nuodėmė yra Viešpaties įžeidimas ir vengtina visomis išgalėmis, su pasitikėjimu patikėdami save dieviškosios malonės veikimui.

Švietimas ir tyrimai

109. Prie prostitucijos problemos svarbu artintis vadovaujantis krikščioniškąja gyvenimo vizija. Apie tai reikėtų kalbėti su paaugliais mokykloje, parapijoje ir šeimoje, siekiant išugdyti tinkamas nuostatas žmogiškųjų bei krikščioniškųjų santykių, pagarbos, kilnumo, žmogaus teisių ir lytiškumo atžvilgiu.

Ugdytojai bei auklėtojai turėtų atsižvelgti į kultūrinę aplinką, kurioje veikiama, tačiau kartu neleisti, kad netikęs drovėjimosi jausmas trukdytų leisti į deramą dialogą šiais klausimais, siekdamį į piktnaudžiavimą lytiškumu atkreipti dėmesį ir paskatinti tuo prideramai rūpintis.

110. Visais visuomenės lygmenimis nagrinėtinos ir studijuotinos smurto šeimoje priežastys ir jo pasekmės moteriai ir pirmiausia šeimos gyvenimui. Būtina aiškiai įvardyti praktinius „vidinio“ smurto padarinius tiek vyrui, tiek moteriai.

111. Švietimas ir didesnis sąmoningumas esmingai būtini imantis netinkamo vyro ir moters santykio bei statydinant jų lygybę abipusiškumo aplinkoje ir teisėtų skirtumų paisymo dvasia. Tiek vyrams, tiek moterims privalu išsąmoninti seksualinio išnaudojimo reiškinį ir pažinti savo teises ir atitinkamą atsakomybę.

Pirmiausia vyrus būtina stengtis supažindinti su smurto prieš moteris, lytiškumo, ŽIV/AIDS, tėviškumo ir šeimos problematika, siejant tai su pagarba ir meile moteriai ir vaikams, pabrėžiant abipusiškumą, deramai kritiškai peržiūrint tradicinius su vyriškumu susijusius papročius.

Socialinis katalikų mokymas

112. Bažnyčia skleidžia savo socialinį mokymą, teikiantį aiškias elgesio gaires bei kviečiantį kovoti už teisingumą (36). Įsipareigojimas išlaisvinti gatvės moteris įvairiais lygmenimis – vietiniu, nacionaliniu ir tarptautiniu – yra tikras Jėzaus Kristaus mokinio aktas, autentiškos krikščioniškos meilės išraiška (plg. *1 Kor* 13, 3). Esmingai svarbu ugdyti asmens krikščioniškąją bei socialinę sąžinę skelbiant išganymo Evangeliją, katechizuojant ir įgyvendinant įvairias ugdomasias iniciatyvas.

Seminaristams, jauniems pašvęstojo gyvenimo asmenims bei kunigams reikia ypatingo ugdymo, dovanojančio gebėjimų bei nuostatų, leidžiančių jiems būti kunigais, autentiškai mylinčiais prostitutijos ir jų „klientų“ vergovėje įkalintas moteris.

IV. Išlaisvinimas ir atpirkimas*Pagalbos suteikimas ir evangelizacija*

113. Prostitucijos aukoms Bažnyčia gali suteikti įvairių paslaugų – pastogę, gaires, medicininę, teisinę ir konsultacinę pagalbą, pašaukimų ugdymą, švietimą, rehabilitaciją, gynybą ir informacines kampanijas, apsaugą nuo grasinimų, ryšius su šeima, pagalbą grįžti, jei to pageidaujama, ir reintegruoti į savo kilmės šalis, gauti leidimą pasilikti, kai grįžti į tėvynę pasirodo neįmanoma.

Tačiau pirmutinė ir kitas paslaugas pranokstanti pagalba yra susitikimas su Jėzumi Kristumi, Geruoju Samariečiu ir Išganytoju; tai esminis išlaisvinimo bei atpirkimo veiksnys ir prostitutijos aukos atžvilgiu (plg. *Mk* 16, 16; *Apd* 2, 21; 4, 12; *Rom* 10, 9; *Fil* 2, 11 ir *1 Tes* 1, 9–10).

114. Artinimasis prie gatvės moterų ir vaikų atpirkimo sumetimais yra sudėtingas bei reiklus užsiėmimas, sykiu apimantis prevencinę veiklą ir problemos suvokimo ugdymą moters, kuria prekiaujama, kilmės, tranzito ir tikslo šalyse.

115. Kilmės šalyse būtinos grįžtančių moterų reintegracijos iniciatyvos. Taip pat svarbu ginti bei informuoti, pasitelkiant, pavyzdžiui, „ryšių tinklą“. Stiprintini į pastoraciją šioje srityje išitraukusieji – savanoriai, sąjungos ir sąjūdžiai, pašvęstojo gyvenimo kongregacijos, vyskupijos, nevyriausybinės organizacijos, ekumeninės ir tarpreliginės grupės ir t. t.

Pašvęstojo gyvenimo asmenų nacionalinės konferencijos skatintinos paskirti už šią pastoracinę sritį atsakingą asmenį, kuris būtų jungtis tarp jų šalyje ir užsienyje veikiančių „tinklų“.

TREČIOJI DALIS**GATVĖS VAIKŲ PASTORACIJA**

116. Norėtume priminti šiuos popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius: „Suteikime vaikams taikią ateitį! Kupinas pasitikėjimo kreipiuosi į geros valios vyrus ir moteris, kiekvieną kviesdamas padėti vaikams augti autentiškos taikos aplinkoje. Tokia jų teisė, o mūsų pareiga... Kai kuriose šalyse vaikai verčiami dirbti nuo ankstyvo amžiaus, užgauliojami, baudžiami fizinėmis bausmėmis, gauna juokingai menką atlyginimą: kadangi jie neįstengia apginti savo teisių, juos lengviausia šantažuoti bei išnaudoti“ (37). Telegramoje Tarptautinės darbo organizacijos generaliniam sekretoriui Šventasis Sostas priduria: „Niekas negali likti abejingas regėdamas daugybę kenčiančių vaikų, kurie tampa nepakenčiamo išnaudojimo ir smurto aukomis ne dėl individų daromo blogio, bet tiesiogiai dėl sugedusių socialinių struktūrų“ (38).

117. Jungtinių Tautų Organizacija iškilmingai patvirtino, kad „vaikas turėtų būti visiškai parengtas individualiai gyventi visuomenėje ir išaugintas Jungtinių Tautų chartijoje skelbiamų idealų dvasia, pirmiausia taikos, kilnumo, tolerancijos, laisvės ir solidarumo dvasia“ (39).

Todėl Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba savo pastoracinę dėmesį skiria ir gatvėje gyvenantiems berniukams ir mergaitėms.

I. Reiškiny, jo priežastys ir galimos iniciatyvos*Reiškiny*

118. Gatvės vaikai yra vienas labiausiai įpareigojančių bei nerimą keliančių mūsų amžiaus iššūkių ir Bažnyčiai, ir pilietinei visuomenei. Tai pribloškiančios apimtys reiškiny – be paliovos didėjantis šiandien maždaug 100 milijonų vaikų būrys, tikrai neatidėliotina socialinė ir pastoracinė problema.

119. Viešosios institucijos, net tada, kai aiškiai suvokia reiškinio rimtumą, nesutelkia reikiamų pastangų veiksmingoms prevencinėms bei gelbėjimo iniciatyvoms. Pačioje pilietinėje visuomenėje socialinis nerimas kyla tik galimos grėsmės viešajai tvarkai akivaizdoje. Sunkiai problemos atžvilgiu randasi žmogiškosios, solidarumo, taip pat krikščioniškosios nuostatos; dėl to vis dar labai stokojama specifinės pastoracijos.

120. Gatvės vaikai tikraja šio žodžio prasme yra vaikai, neturintys ryšio su savo šeima, iš kurios jie kilę, ir dėl to daugeliu atžvilgių įsikūrę gatvėje, kur jie dažnai ir miega. Kai kurie jų yra patyrę šeimos žlugimo traumą ir yra palikti likimo valiai arba pabėgę iš namų dėl priežiūros stokos ar blogo elgesio su jais.

Kai kurie yra atsisakę savo namų arba išmesti iš jų, nes nupuolė į kokią nors nukrypusio elgesio formą (narkomaniją, alkoholizmą, vagystes ir įvairias gudybes, kad išgyventų), dar kitus likti gatvėje įtikino nusikaltėlių gaujos pažadais, vilionėmis ar prievarta.

Tai dažnai nutinka savo kūną pardavinėti priverstiems jaunuoliams iš užsienio arba elgetauti ar net ir prostitucija užsiimti priverstiems beglobiams vaikams iš užsienio. Tokie vaikai dažnai žinomi teisėtvarkininkams ir neretai pakliūva už grotų.

121. Skirtinga negu „gatvės vaikų“ padėtis yra tu, kurie daug laiko praleidžia gatvėje, tačiau nėra praradę „namų“ ir ryšio su šeima, iš kurios yra kilę. Jie teikia pirmenybę gyvenimui šia diena: beveik ar išvis nesirūpina lavinimusi ir ateitimi, priklauso blogą vardą turinčioms grupėms, paprastai nedalyvauja šeimos gyvenime, net jei ir turi namie vietą permiegoti. Jų skaičius nerimą kelia net ir išsivysčiusiose šalyse.

Reiškinio priežastys

122. Šį vis grėsmingesnius mastus įgyjantį reiškinių lemia daug priežasčių; svarbiausios jų: vis didesnis šeimos institucijos irimas; įtampa tarp tėvų; agresyvus, smurtinis ir kartais perversinis elgesys vaikų atžvilgiu; emigracija, lydima įprastinės gyvenimo aplinkos ir dėl to orientyrų netekties; orumą griaunantys skurdas ir vargas, dėl kurių neturima būtiniausių pragyvenimo priemonių; narkomanijos ir alkoholizmo plitimas; prostitucija ir sekso pramonė, ir toliau reikalaujanti daugybės aukų bei neretai ženklinama pasibaisėtino smurto iki pat žiauriausios vergystės.

Tarp kitų reiškinių priežasčių minėtini karai ir juos lydinčios normalų gyvenimą sutrikdančios socialinės sumaištys, paliečiančios ir mažamečius, pirmiausia Europoje plintanti nenuvertinta „malonumų ir normų nepaisymo kultūra“ vertybių stygiaus paženklintoje aplinkoje, kurioje jaunuolius paprastai kamuoja vienatvė ir vis gilesnis egzistencinės tuštumos jausmas.

Iniciatyvos ir jų tikslai

123. Juo šio reiškinių tikrovė nerimastingesnė ir viešosios valdžios veiklių pastangų stygius didesnis, juo labiau pagirtinos bei vertingesnės privačios socialinės bei savanoriškosios iniciatyvos. Bažnytinės bei krikščioniškosios pakraipos organizacijos, įskaitant naujuosius sąjūdžius bei bendruomenes, yra veiklios ir veiksmingos, tačiau jų per maža tokių didžiulių reikmių akivaizdoje, juo labiau kad jų veikla nėra nuoseklus pastoracinio plano dalis.

Vyskupijoms ir vyskupų konferencijoms bei atitinkamoms Rytų Katalikų Bažnyčių struktūroms būti-

na pastoraciškai imtis šios problemos, dėmesio skiriamas ir prevencijai, ir vaikų reabilitacijai.

124. Konkrečių iniciatyvų įvairovėje iš esmės sutariama dėl tokių tikslų kaip gatvės vaikų gražinimas į normalų gyvenimą bei jų reintegravimas į visuomenę, pirmiausia į šeimos aplinką, jei įmanoma, į šeimą, iš kurios jie kilę, arba, jei tam nėra galimybių, į bendruomenines struktūras, kurios visada turėtų būti šeimos pobūdžio.

Prioritetinė pareiga yra padėti vaikui atgauti pasitikėjimą savimi, pagarbą sau, savo kilnumo pojūtį ir nuoseklų savo asmeninės atsakomybės suvokimą, kad būtų sužadintas jo troškimas vėl imti lankyti mokyklą ir rengtis įgyti profesiją bei įsilieti į visuomenę, kad jis savo jėgomis, o ne būdamas visiškai priklausomas nuo kitų plėtotų kilnius bei praturtinančius gyvenimo projektus.

125. Iniciatyvų gali būti įvairių, pavyzdžiui, tiesioginis darbas gatvėje palaikant ryšį su vaikais jų būrimosi vietose bei per tai siekiant užmegzti simpatijos bei pasitikėjimo kupiną santykį, leidžiantį jiems atsiverti auklėtojams bei dienos centrums, besistengiantiems pasiūlyti pagrindines sąlygas, kuriomis vaikai galėtų oriai gyventi.

Taip pat yra paramos iniciatyvų pirminiems vaikų poreikiams patenkinti; minėtinos valgyklos, aprūpinimas drabužiais, socialinė-sanitarinė pagalba, švietimo ir ugdymo struktūros, būtent vaikų darželiai, mokyklos ir profesinio ugdymo kursai. Be to, organizuojami gyventojų priėmimo centrai, kur teikiamos švietimo bei ugdymo paslaugos, tačiau pirmiausia akcentuojama žmogiškoji globa, į pagalbą pasitelkiant psichologines-pedagogines disciplinas.

126. Stengiantis reintegruoti vaikus į šeimas, iš kurių jie kilę, ar į naujas įvaikinančias bendruomenes, kartais įgyvendinama Evangelija paremta dvasinė globa.

Galiausiai neužmirština platesnė, pilietinę ir bažnytinę visuomenę aprėpianti veikla, skirta ne tiesiog informuoti, bet atkreipti dėmesį bei įtraukti į prevencijos ir pagalbos į savo natūralią aplinką grįžusiems vaikams darbą, taip pat didesnę profesionalumą laiduojantys ugdymo bei žinių atnaujinimo kursai darbuotojams bei savanoriams.

II. Metodo klausimai

Daugiamatmeniškumas

127. Kalbant apie metodą, tai pagrindinis tikslas yra įvairias iniciatyvas suvienyti; tarp jų minėtinas visų darbuotojų grupinis darbas, paralelinis išsipareigoji-

mas remti tėvus, jei juos įmanoma surasti ir įtraukti į bendradarbiavimą, vaikų reintegracija į mokyklą ir profesinį ugdymą, draugystės tinklą, taip pat peržengiant priėmimo struktūrų ribas, statydinimas ir plėtimas, pramoginė ir sportinė veikla bei visa, kas skatintų vaikus imtis veiklių, su atsakomybe bei kūryba susijusių vaidmenų.

128. Įsipareigojimas darbuotis gatvės vaikų labai tikrai nėra lengvas, kartais atrodo beprasmiškas bei nepasitenkinimą keliantis, gali kilti pagunda viską mesti ir pasitraukti. Tokiais atvejais būtina tvirtais laikytis pamatinių motyvų, paskatinusių įsitraukti į šį girtiną darbą. Tikinčiajam tai pirmiausia su tikėjimu susiję motyvai.

Vis dėlto dėmesį pravartu sutelkti į žmones, turinčius aiškiai teigiamos patirties, bei į tuos, kurie pagrįstai mano, kad darbas dažnai ar net dauguma atvejų teikia džiuginančių vaisių. Išmintingai bei kantriai dirbujantis, tokie vaisiai ilgainiui pasirodys, pavyzdžiui, po penkerius metus trukusios individo reabilitacijos bei normalizacijos. Gali pasitaikyti atkryčių, grįžimo į gatvę atvejų, tačiau net ir iš pradžių abejingi auklėtojų pastangoms vaikai vėliau irgi gali pasukti gijimo keliu bei imti artintis prie vertybių, kurios jiems anksčiau siūlytos nesėkmingai.

III. Evangelizacijos užduotis ir žmogiškumo skatinimas

Ypatinga pastoracija

129. Akivaizdu, jog būtina geriau įsisąmoninti aptariamo reiškinio rimtumą bei sistemingiau įsipareigoti imtis šios problemos, ypač bažnytinėje srityje. Čia humanitarinio pobūdžio iniciatyvas gatvės vaikų naujai turėtų lydėti bendra pirminė evangelizacijos užduotis; todėl pravartu parengti ypatingą pastoraciją, kur naujų strategijų bei priemonių pasiūla būtų siekiama leisti šiems vaikams pažinti Jėzaus, draugo, brolio ir mokytojo, išlaisvinamąją bei gydomąją jėgą. Kiekvieno asmens pamatiniam religiniam matmeniui atgaivinti bei sutvirtinti būtina ir nepamainoma tam tikra pirmosios arba naujosios evangelizacijos pobūdžio pastoracija.

130. Auklėtojui, pastoracijos darbuotojui šiuo atžvilgiu siūlosi du keliai ir veikimo būdai. Pirmasis tiesiogiai susijęs su savitai evangeliniu religiniu pasiūlymu, kad vaikai, kartą įžengę į tikėjimo ir žmogiškųjų vertybių erdvę, galėtų išsilaisvinti iš sąlygojančių veiksmų ir įveikti gatvės jiems atneštą pakrikimą, antrasis – su vaikų reabilitacija siekiant grąžinti jiems pušiausvyrą bei normalumą, visą žmogaus tapatybę.

Šis kantrus darbas lydetinas religinių pasiūlymų bei gairių, suderinamų su pačiu vaikų ir šalies, kurioje jie yra, būviu. Šie keliai vienas kitam nepriešpriešintini, nes abu gali pasirodyti veiksmingi.

131. Visame reabilitacinio įsikišimo kontekste religinė pasiūla yra esminė. Problema, paprastai būdinga „gatvės žmonėms“, yra ne tik vargas ar narkomanija, alkoholizmas ar nukrypimai, smurtas ar nusikaltamumas, AIDS ar prostitucija, bet veikiau pasibaisėtinas „sielos mirties“ blogis. Pernelyg dažnai visai dar jauni žmonės jau būna „mirę viduje“.

Susitikimo pastoracija, naujoji evangelizacija

132. Todėl būtina atsiliepti į Jono Pauliaus II pontifikato metu dažnai nuskambėdavusį primygtinį kvietimą imtis naujosios evangelizacijos. Tikrai susitikimas su prisikėlusiu Kristumi gali grąžinti prisikėlimo džiaugsmą gyvenantiems mirtyje. Tikrai susitikimas su tuo, kuris atėjo gydyti sužeistų širdžių (plg. *Iz* 61, 1–2; *Lk* 4, 18–19), gali iš pagrindų užgydyti alinančias traumas, padarytas gausybės frustracijų bei patirto smurto.

133. Svarbu pereiti nuo laukimo pastoracijos prie susitikimo, priėmimo pastoracijos, veikti išradingai, kūrybiškai ir drąsiai, ieškoti vaikų jų naujose būrimosi vietose – gatvėse, aikštėse, taip pat – platesnėje perspektyvoje – įvairiose užėigose, diskotekose ir „karščiausiose“ mūsų didmiesčių zonose. Nešant jiems Džiugiąją Naujieną bei savo gyvenimo patirtimi liudijant, kad Kristus yra kelias, tiesa ir gyvenimas, prie jų būtina artintis su meile.

134. Būtina liudyti į tamsybės panirusius apšviečiančio bei jiems naujus kelius atveriančio Kristaus šviesą. Neatidėliotina pažadinti krikščionių bendruomenėje pašaukimų tokiai tarnystei bei misijai, vis labiau ir nuoširdžiau suvokiant išganomąją tikėjimo bei sakramentų galią. Per daug vaikų tebimiršta gatvėje dėl daugelio abejingumo.

Neatsiliepti didelėmis pastangomis į primygtinį kvietimą imtis naujosios evangelizacijos yra tikra aplaidumo nuodėmė. Todėl į pastoracinius planus svarbu įtraukti įvairias iniciatyvas, kuriomis būtų siekiama pirmojo Evangelijos skelbimo „toli esantiems“; tai suteiktų progą ir gatvės vaikams patirti, jog kažkas juos myli, ir padėti jiems ieškoti naujo santykio su savimi, kitais, Dievu, bendruomene, kuriai jie priklauso ar kuri juos priglaudė.

IV. Keli konkretūs pasiūlymai

135. Patirtis parodė, jog pravartu:

– kurti grupes ir bendruomenes (parapines ir kitokias), kur jaunuoliai galėtų pažinti Evangeliją ir radikaliai ja gyventi, tiesiogiai patirdami jos atgaivinamąją galią;

– parapijose ir kitose bažnytinėse struktūrose steigti maldos mokyklas, galinčias suteikti naujų impulsų

įvairių grupių kontempliaciniam ir misijiniam matmeniui;

– ugdyti evangelizacijos komandas, gebančias karštai liudyti įstabią Naujieną, kurią Kristus atėjo mums paskelbti, taip pat „misionieriaujančių“ vaikų grupes, prisikėlusį Kristų nešančias savo bendraamžiams ir mūsų pasaulio „naujesiems vargšams“ arba vergams;

– vyskupijose/eparchijose ugdyti vis geriau profesškai pasirengusius jaunuolius, mokančius savo meninius bei muzikinius talentus panaudoti naujiems evangelinio turinio reginiams sukurti;

– kurti gatvės evangelizavimui skirtus ugdymo centrus;

– steigti alternatyvias jaunimo būrimosi vietas, kurių pasiūla būtų persunkta vertybių bei prasmės;

– steigti konsultavimo centrus, vykdyti prevencines iniciatyvas ir evangelizaciją mokykloje;

– įsipareigoti naudoti žiniasklaidos priemones kaip vertingus įrankius Evangelijai nuo stogų skelbti (plg. *Mt 10, 27*);

– steigti naujas bendruomenes ir priėmimo grupes, lydinčias vaikus ilgame ir reikliame Evangelija grįstame vidinio gijimo kelyje su meile, kurios mokė Kristus, meile, nesitenkinančia „gailėstingos meilės darbais“, bet sykiu prisiimančia mažutėlių ir neturtėlių šauksmus, baimę, žaizdas, meile, pasirengusia dėl draugų atiduoti gyvybę.

V. Auklėtojo paveikslas

Jėzus, Gerasis Ganytojas, ir mokiniai iš Emauso

136. Net ir auklėtojai, nesiremiantys galingu ir nedviprasmišku religiniu pasiūlymu, gali vadovautis Evangelijos įkvėpta vidine nuostata, gerai išreiškiamą trimis evangeliniais paveikslais. Pirmiausia minėtinas Kristaus svetimautojos akivaizdoje paveikslas (plg. *Lk 7, 36–50; Jn 8, 3–11*): mokytojas yra pagarus ir šiltas, ne teisiantis ar smerkiantis, bet skatinantis pakeisti gyvenimą savo elgesiu.

Antras yra Gerojo Ganytojo (plg. *Mt 18, 12–14; Lk 15, 4–7*), ieškančio nuklydusios avies (kad ir kokia maža ji būtų), kviečiančio nedelsti ir nesitikėti, kad pati avis suras kelią atgal į avidę, paveikslas. Štai būtini ir pageidautini gatvės vaikų pastoracijos etapai: stebėti, klausytis, iš vidaus perprasti šį tokį slėpinį pasaulį (Gerasis Ganytojas pažįsta savąsias avis); imtis iniciatyvos susitikti, eiti į gatves, kad vaikai pamatytų, jog mes galime laisvai jaustis ir ten, kur jie pasirinko ar buvo priversti gyventi (Ganytojas palieka avidę ir išeina); megzti su jais šilumos bei susidomėjimo kupiną spontanišką

ryšį, autentišką draugystę, kurios nebūtina išreikšti žodžiais, nes ją liudija kiekvienas gestas (Ganytojas parneša avį ant pečių ir su draugais džiaugiasi ją radęs).

Trečiasis yra mokinių iš Emauso paveikslas (plg. *Lk 24, 13–35*): jie galiausiai išvysta prisikėlusį Kristų ir prisikėlimo perspektyvą, nuėję tam tikrą kelią, kuriame ne tik jų akys, bet ir širdys, kurios buvo užsi degusios, atsiveria Evangelijos naujybei.

Vienas galutinis tikslas

137. Akivaizdu, kad tokia vidinė nuostata antrąjį auklėjimo kelią daug kuo sieja su pirmuoju, ir pirmiausia juos jungia vienas galutinis tikslas. Abiem keliams taip pat būdingas bendras metodas, kurio pagrindiniai aspektai yra:

– Pasitikėjimo ir savivertės, idant vaikai suvoktų bei patirtų, jog jie svarbūs auklėtojui, kaip ir jis jiems, žadinimas. Tai būtinas išeities taškas, kad sunkumus išgyvenantis vaikas galėtų su įsitikinimu ir ryžtingai žengti pirmuosius žingsnius kitokio gyvenimo link. Nuolatine globa jam būtina padėti atrasti Dievo meilę per konkrečią svetingumą, jautimosi, jog jis besąlygiškai priimtas ir asmeniškai mylimas vien dėl to, kad yra, patirtį. Toks ryšys veidas į veidą turėtų nuturėti ir jei vaikas pereina kitų auklėtojų globon ar paliekamas priėmimo struktūroje.

– Erdvės auklėjamajam suteikimas, patikint jam aktyvų vaidmenį bendruomenėje, žadinant jo atsakomybės ir laisvės jausmą, kad jis bendruomenėje galėtų jaustis kaip namie. Tam būtina, kad „namuose“ labiau negu tvarka, drausmė ir rašytinės taisyklės vyrautų šiluma, spontaniškumas ir draugiškas artumas.

– Asmeninio ryšio su kiekvienu vaiku puoselėjimas. Metodologijos ir bendrosios taisyklės naudingos, tačiau, kita vertus, kiekvienas vaikas yra savitas, nepakartojamas pasaulis su sava istorija. Tokie vaikai parodė moką ir turį jėgų išgyventi itin sunkiomis situacijomis; jie pasirodė esą gebantys, kūrybingi, gudurūs. Traukiant juos iš gatvės, padedant jiems patiems tapti savo reabilitacijos subjektais bei nebūti vien pasyviais pastoracijos objektais, tokiais jų asmenybėje glūdinčiais daugiau ar mažiau regimais ištekliais būtina pasinaudoti. Pedagoginėms programoms tenka svarbi užduotis išmokyti vaikus atrasti bei pasinaudoti savo teigiamu potencialu, vaisingai taikyti savo talentus ir, kiek įmanoma, išlavinti savo gebėjimus.

– Pastangos skatinti vaikus taip iš pagrindų persiimti savo pedagoginiu projektu, kad jie patys – galbūt po kelerių metų – galėtų padėti bei paskatinti kitus gatvės vaikus pasukti jų pačių keliu. Bendradarbiaudami su savo auklėtojais, vaikai patys tampa šios ypatingos pastoracijos subjektais.

– Pripažinimas, jog išsipareigojimas gatvės vaikų labui yra prioritetas tarnavimo Viešpačiui ir susitikimo su juo kelias. Juk jis yra pasakęs: „Iš tiesų sakau jums, kiek kartų tai padarėte vienam iš šitų mažiausiųjų mano brolių, man padarėte“ (Mt 25, 40).

VI. Pastoracijos darbuotojai

Rengimas

138. Daugiausia jėgų šioje srityje, aišku, reikia skirti profesiskai ir dvasiskai parengiant pastoracijos darbuotojus, kurie turėtų būti labai brandūs žmonės, gebantys nenusivilti dėl greitos sėkmės stygiaus bei tikėti, jog jų pastangų vaisiai pasirodys vėliau ar net po to, kai visa atrodys bus prarasta. Jie turėtų mokėti gerai bendradarbiauti su kitais auklėtojais.

Bendros pastangos

139. Jei įmanoma, numatytinas darbas su šeima, iš kurios vaikas yra kilęs. Toks darbas daro teigiamą poveikį šeimos dinamikai ir prisideda prie jos palaiškymo, šeimos audinio atkūrimo ir vaiko laipsniškos reintegracijos į šeimą.

140. Bendras darbas plėtotinas ne tik savo pedagoginėse bei pastoracinėse struktūrose, bet ir su kitais toje teritorijoje į tokia tarnybą įsitraukusiais ar bent dėl šio reiškinio susirūpinusiais.

Tad siektina bendradarbiauti su kitomis pajėgomis, kurios, nors Bažnyčiai ir nepriklauso, pasižymi autentišku žmogiškuoju jautrumu, taip pat su viešosiomis struktūromis, net ir jei negalima tikėtis ar nesitikima iš jų finansavimo.

141. Vis dėlto būtina rimtai rūpintis, kad organizacijų ir savanorių veiklos pakaitalai nežadintų tų, kurie turėtų rodyti iniciatyvą, išsipareigoti neskatinančios mąstysenos ir neduotų preteksto neišsipareigoti. Bažnyčiai taip pat tenka priedermė prireikus neapsiriboti siūlymu bei skatinimu, bet neteisingų ir nežmoniškų situacijų akivaizdoje imtis konstruktyvios kritikos bei pranašiško pasmerkimo.

Pastoracinis tinklas

142. Be to, reikia pasinaudoti tam tikroje teritorijoje egzistuojančiais ryšiais keičiantis gerąja patirtimi, kai žmonės, turintys didelę praktiką, paremia pradedančiųjų veiklą šioje srityje.

143. Gatvės vaikai atspindi visuomenę, kurioje jie gyvena. Darbuotojai turėtų padėti visuomenei suvokti jos atsakomybę bei kurstyti tam tikrą sveiko nerimo šių vaikų atžvilgiu jausmą. Taip pat rūpintis turėtų ir vietinė Bažnyčia bei krikščionių bendruomenė.

144. Tokioms pastangoms gatvės vaikų labui telkti vyskupų konferencijose bei atitinkamose Rytų Katalikų Bažnyčių struktūrose ir/arba šia problema suinteresuotose vyskupijose/eparchijose įsteigti specialią, su apaštalavimu tarp jaunimo bei šeimų susijusią tarnybą (arba atskirą sekciją jau egzistuojančioje, pavyzdžiui, žmogaus mobilumo, arba gatvės, pastoracijos).

Taip pat pageidautina į bendruosius pastoracinius planus įtraukti nuoseklius, skvarbius bei ilgalaikę veiklą numatančius pasiūlymus, ypatingą dėmesį skiriančius „kelio pastoracijai“, kurią paparinės ir bažnytinės bendruomenės, ieškančioms, kaip į tokia aktualią problemą atsiliepti vadovaujantis Viešpaties žodžiais: „Kas priima tokį vaikelį dėl manęs, mane priima“ (Mt 18, 5), turėtų atverti ypatingi subjektai ugdydami jų sąmoningumą bei tuo rūpindamiesi.

KETVIRTOJI DALIS

BENAMIŲ PASTORACIJA

145. Bažnyčia, teikdama pirmenybę vargšams bei stojojantiems (40), skatina šiuos žmones globoti bei jiems tarnauti, nepaisant jų moralinės ar asmeninės padėties. Norint suvokti skurdo pasaulyje mastą, įskaitant neturinčius pastogės, pakanka žvilgtelti į benamių didmiesčiuose gausą (41).

I. Adresatai

146. Vienas iš skurdo aspektų yra gatvėse ir po tiltais gyvenantys ir miegantys žmonės. Tai vienas iš daugybės skurdo šiuolaikiniame pasaulyje veidų – valkatos, žmonės, kurie priversti gyventi gatvėje, nes neturi pastogės, iš neturtingų šalių atvykę imigrantai, kurie dažnai net ir turėdami darbą neįstengia susirasti, kur gyventi, namų neturintys pagyvenę žmonės, galiausiai tie, kurie – paprastai jauni – „pasirinko“ klajoklinį gyvenimą pavieniui ar grupėmis.

147. Tarp gatvėje gyvenančiųjų ypač minėtini užsieniečiai: paprastai tai jaunuoliai, dėl nepakankamos infrastruktūros pirmuoju imigracijos periodu neturintys pastogės bei besijaučiantys dėl to esą pažeminti, nors ir priima tai kaip neišvengiamą tarpsnį siekiant geresnės ateities.

Situacijos priežastys

148. Pastaraisiais metais industrializuotose šalyse, pirmiausia senojoje Europoje, dėl valstybės socialinės gerovės krizės bei sunkių ekonominių sąlygų (pavyzdžiui, Rytų Europoje) daug žmonių nebesusilaukia pakankamos valstybinės paramos. Senatvės pensijos per mažos, teisei į gyvenamąjį būstą dėmesio neskiriama, bedarbystės atveju dažnai paramos nesusilaukiama, išlaidos sveikatos priežiūrai didelės.

Todėl nemažai žmonių tam tikru savo gyvenimo momentu atsiduria gatvėje.

Kai kada į tokią padėtį patenkama dėl iškeldinimo, neišspręstos įtampos šeimoje, praradus darbą, susirgus. Visa tai – jei nėra būtinos paramos – iki tol „normaliai“ gyvenusiuosius gali paversti būtiniausių priemonių neturinčiais žmonėmis.

Situacijos keblumas

149. Svarbu suvokti, jog gyvenimas gatvėje, priešingai dažnai nuomonei, ne visada yra pasirinkimo vaisius. Gyvenimas gatvėje iš tikrųjų yra žiaurus ir pavojingas, kasdienė kova dėl išgyvenimo. Tai juo labiau ne laisvės pasirinkimas. Juk benamiai labai pažeidžiami: stengdamiesi patenkinti savo pirmutinius poreikius jie priklauso nuo kitų bei yra neapsaugoti nuo agresijos, šalčio, pažeminimo, kad bus nuginti kaip nepageidaujami.

150. Daugėjant benamių, tai nutinka vis dažniau, o ir vietų, kurie jie galėtų rasti pastogę (stotyse, ant suolų, po arkadomis ir tiltais), mažėja pamažu keičiantis požiūriui į juos. Skurdžiai žmonių nebejaudina, jie yra tapę viešosios tvarkos problema, kelia vis didesnę pasidarymą, iš dalies dėl organizuoto elgetavimo.

151. Į gatvės gyventojus žvelgiama nepatikliai bei įtariai, o tapus benamiu pamažu netenkama teisių. Sunkiaulaukti paramos, beveik nebeįmanoma surasti darbo, keblu gauti tapatybės dokumentus... Tokie vargšai tampa bevardžiai ir bebalsiai, nesugebantys apsiginti bei rasti išteklių geresnei savo atečiai.

Dievo žodis peikia bet kurią pasibjaurėjimo vargšais ar abejingumo jų atžvilgiu (*poverty fatigue*) formą, primindamas, kad Viešpats mūsų gyvenimą pasvers įvertindamas, kaip ir kiek mylėjome vargšus (plg. Mt 25, 31–46). Pasak šventojo Augustino, esame kviečiami padėti vargšui, kad nepatektume į pavojų atstumti ką nors, kas gali būti pats Kristus (42).

Asmens kilnumas

152. Net ir stygių bei nepriteklių patiriantys benamiai išlaiko žmogaus kilnumą, kurio nevalia išleisti iš akių su visais to padariniais.

Iniciatyvos benamių asmenų naudai turėtų būti inovacinės, stengiantis neapsiriboti vien tiesioginiu atsiliepimu į poreikį, bet visuomet atsižvelgti į visus asmens matmenis.

153. Tai reiškia, jog reikia remtis tuo, ką benamiai geba, o ne tuo, ko stokoja. Tokiomis sąlygomis pastoracijos darbuotojai turėtų vertinti net menkus pokyčius į gera.

154. Taip pat svarbu pripažinti „skirtumus“, kuriuos privalu integruoti, bei ribotumus, kurie turėtų neleisti kilti jausmui, jog kitas esąs kitoks, žemesnio rango žmogus. Personalizuoti iniciatyvą taip pat reiškia išvelgti, ką galima padaryti ir ko ne.

Šiuo atžvilgiu pasigirsta kalbų apie „teisę į krizę“, tiesiogiai užklumpančią pagalbą teikiančius pastoracijos darbuotojus. Jie savo ruožtu irgi jaučiasi iškaučinti ar sužeisti. „Skirtumai“ ir galimos krizės verčia pagalbos struktūrą išeiti iš izoliacijos, į kurią ji gali būti patekusi, bei gyvinti įvairių vietinių paslaugų „tinklo darbą“.

155. Be to, pažvelgę į besivystančias šalis, regime daugėjant elgetų, tai dažnai yra sergantys, akli ar raupsuoti, AIDS užsikrėtę ir todėl iš namų bei šeimų išvaryti, ant šaligatvių apsukriai iš išmaldų priversti gyventi žmonės.

II. Priartėjimo metodai ir pagalbos priemonės

156. Ačiū Dievui, į šią problemą tinkamai atsiliepia – nors tokių pastangų ir nepakanka – parapijos, katalikų organizacijos, bažnytiniai sąjūdžiai ir naujosios bendruomenės. Kai kurie asmenys leidžiasi tokių brolių bei seserų ieškoti, ir jų susitikimai davė pradžią draugystės ir paramos tinklui, iš ko radosi dosnių ir nusistovėjusių solidarumo iniciatyvų.

157. Benamių paieška, susitikimas su jais padeda jiems įveikti savo izoliuotumą, apsisaugoti nuo šalčio ir bado. Jiems teikiamas valgis ir karštas gėrimas, savotiški „mobilieji pietūs“, atklodės ir jų būtiniausių poreikius tenkinantys daiktai.

158. Taip pat steigiami priėmimo centrai, kur laiduojama, jog būtiniausių priemonių stokojančiuosius pasieks įvairios organizuotos iniciatyvos – informavimas ir konsultavimas, maistas ir drabužiai, asmeninė higiena (dušai, skalbyklos, kirpyklos) ir medicinos pagalba.

159. Atsižvelgtina ir į tai, kad benamiai dažnai neišnaudoja galimybės pasinaudoti viešosiomis paslaugomis, nes dėl savo padėties nebeturi nuolatinės gyvenamosios vietos ir tapatybės dokumentų. Su tokia „oficialaus neegzistavimo“ problema būtina dorotis stengiantis kartu su bendruomene bei viešąja valdžia laiduoti nuolatinę gyvenamąją vietą, galbūt padedančiose bendruomenėse ar priėmimo centruose. Tokiu pačiu būdu galima spręsti ir pašto adreso problemą.

160. Dėl maisto, tai išalkusio pamaitinimas (plg. Mt 25, 35) yra sena, visose kultūrose paplitusi žmogiškoji vertybė – tiesiogiai susijusi su gyvybės vertybės pripažinimu. Garsiam Jėzaus palyginime perteikiamas pasipiktinimas elgetos Lozorius ir turtuolio padėtimi (plg. Lk 16, 19–30) turi atitikmenų ir judaizmo bei

islamo kultūrose, ypač su svetingumu susijusioje aplinkoje. Solidarumo kultūros kontekste alkstantis bel-džiasis į visų – sekuliariųjų ir tikinčiųjų – sąžinę (43).

161. Kalbant apie visokio pobūdžio valgyklas, tai karštas ir gausus valgis turėtų būti nemokamai pateikiamas šeimiškoje ir svetingoje aplinkoje. Ateinantys pavalygti jaučia poreikį ne tik numalšinti alkį, bet ir sulaukti palankumo, pagarbos ir žmogiškos šilumos – to, ko jiems netenka patirti. Idealiu atveju tuo turėtų užsiimti savo laiką pagalbai aukojantys savanoriai.

Dėmesys kiekvieno kilnumui bei asmeniui taip pat reiškiasi rūpinimusi aplinka ir savanorių mandagiu elgesiu su tais, kuriems jie patarnauja prie stalo. Atsižvelgtina ir į maitinamųjų maitinimosi įpročius, pavyzdžiui, į pagarbą jų religinei tradicijai.

162. Tokiomis aplinkybėmis savanoriai užmezga su vargšais ypatingą santykį, leidžiantį patirti šeimos bei draugystės ryšį, kurio dauguma benamių yra netekę ar apskritai nepatyrę. Čia minėtina daugelio vietovių tradicija prie Kalėdų vaišių stalo tarsi šeimos narius kviesti benamius.

Krikščioniškasis rūpinimasis

163. Tai atskleidžia gatvės ir atitinkamos ypatingosios pastoracijos ryšį su jų versme, Viešpačiu Kristumi ir jo įsikūnijimo slėpiniu bei su Bažnyčia, teikiančia pirmenybę vargšams, kurie, savaime suprantama, evangelizuotini gerbiant kiekvieno sąžinės lais-

vę. Negana to, vargšai evangelizuoja ir mus (plg. *Iz* 61, 1–3; *Lk* 4, 18–19).

164. Šioje perspektyvoje tarp kitų galeistingumo darbų neužmirštinas laidojimas. Pastoracijos darbuotojai turėtų pasirūpinti mirštančiųjų be šeimos laidotuviomis. Kartą per metus kartu su gatvėje gyvenančiais žmonėmis pravartu paminėti pažįstamus bei išėjusiuosius į geresnį gyvenimą, prisimenant juos kiekvieną atskirai vardu. Tebūna jų vardai įrašyti į gyvenimo knyga!

165. Baigiant vaikščioti įvairiais gatvės pastoracijos keliais, mūsų kontempliacinis žvilgsnis krypta į Mariją, mūsų Motiną ir Globėją, meldžiantis už pastoracijos darbuotojus migrantų bei keliaujančiųjų Rožinio ketvirtąjį, Garbės, slėpinį: „<...> idant jie savo pastoracinėje veikloje nepasiduotų materialiniams interesams bei rūpesčiams, nebūtų įveikti netikrumo, baimės ir vienatvės, bet ieškotų prieglobsčio į dangų paimtos Marijos meilės kupinoje širdyje“ (44).

Roma, Popiežiškosios migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos tarybos būstinė, 2007 m. gegužės 27 d., minint Kelio Dievo Motiną.

Kardinolas Renato Raffaele Martino
Prezidentas

+ Agostino Marchetto
Titulinis Astigi arkivyskupas
Sekretorius

Nuorodos

(32) Jonas Paulius II. Laiškas moterims, 5: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. XVIII, 1 (1995), 1875. Taip pat galima priminti, kad „Jėzaus nuostata mesijinės tarnybos laikotarpiu jo sutinkamų moterų atžvilgiu atspindi amžinąjį Dievo, kuris, jas sukurdamas, kiekvieną iš jų išsirenka bei myli (plg. *Ef* 1, 1–5), planą... Kiekviena nuo „pradžią“ kaip moteris paveldi asmens kilnumą“: Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Mulieris dignitatem*, 13: AAS LXX (1988), 1685. Taip pat minėtina: Popiežius Jonas Paulius II. Žinia 1995 m. Pasaulinės migrantų dienos proga, 3, kur pabrėžiama solidarumo, svetingumo, apsaugos nuo piktnaudžiavimų ir moterų globos tema: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. XVII, 2 (1994), 118.

(33) Benediktas XVI. Žinia 2006 m. Pasaulinės migrantų ir pabėgėlių dienos proga „Migracija: laiko ženklai“: *People on the move XXXVII* (2005), 99, p. 52.

(34) Plg. *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations convention against Transnational Organized Crime* (2000 11 15).

(35) Plg. Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. *Erga migrantes caritas Christi*, 70–72; taip pat atitinkamų teisinio pastoracinio pobūdžio nuostatų str. 1 § 3 ir str. 19 § 1: *loc. cit.*

(36) Plg. Popiežiškoji teisingumo ir taikos taryba. Bažnyčios socialinio mokymo santrauka. Libreria Editrice Vaticana, Città del Vaticano 2004, 19.

(37) Jonas Paulius II. Žinia 1996 m. Pasaulinės taikos dienos proga: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. XVIII, 2 (1995), 1331.

(38) Valstybės sekretorius kardinolas Angelo Sodano. Telegrama Tarptautinės darbo organizacijos generaliniam sekretoriui Konvencijos Nr. 182 dėl vaikų darbo blogiausiųjų formų uždraudimo bei pašalinimo įsigaliojimo proga: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. XXIII, 2 (2000), 921–922.

(39) JTO. Tarptautinė vaiko teisių konvencija, 1989 m., Praturmė.

(40) Plg. III Lotynų Amerikos vyskupų visuotinė konferencija (Puebla de los Angeles, Meksika, 1979 m.): *Puebla. L'Evangelizzazione nel presente e nel futuro dell' America Latina*, 1142. Editrice Missionaria Italiana, Bologna 1979.

(41) Plg. Jonas Paulius II. Laiškas kardinolui Roger Etchegaray del benamių problemos: *Insegnamenti di Giovanni Paolo II*, vol. X, 3 (1987), 1352; Popiežiškoji „Iustitia et Pax“ komisija. *Che ne hai fatto del tuo fratello senza tetto? La Chiesa e il problema dell' alloggio*. EDB, Bologna 1988, 6–7.

(42) *Date omnibus, ne cui non dederitis ipse sit Christus*: Augustinas. *Sermo* 311: PL 39, 2342 ir t.

(43) Plg. Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. *Erga migrantes caritas Christi*, 9: *loc. cit.*

(44) Popiežiškoji migrantų ir keliaujančiųjų pastoracijos taryba. *Il Rosario dei migranti*, 28: *loc. cit.*

Benedikto XVI kelionė į Austriją

(KAP, KAI) Rugsėjo 7–9 d. vykusios Benedikto XVI kelionės į Austriją pagrindinis tikslas buvo dalyvauti Marijos „tautų šventovės“ Mariacelėje (Mariazell) 850 metų jubiliejaus minėjime. Popiežiaus piligriminės kelionės šūkis – „Žvelgti į Kristų“. Kelionės metu Šventasis Tėvas kvietė Europą gerbti krikščioniškąsias vertybes kaip esminį savo tapatybės laidą. Benediktas XVI savo kalbose analizavo dabartinės Vakarų Europos krizės priežastis, apibendrinamas jas kaip nutolinimą nuo tiesos kriterijaus. Popiežiaus kelionės Austrijoje metu skambėjo raginimai atnaujinti gyvenimą ir tikėjimą. Atnaujinimo užduotis patikėta ypač dvasininkams ir pasirinkusiems pašvęstąjį gyvenimą: popiežius ragino juos priešintis įvairioms neteisingumo apraiškoms. Jis kritikavo vartotojiškumą ir skatino ieškoti krikščioniškosios meilės prasmės. Šventasis Tėvas taip pat siekė naujai parodyti kunigo misijos prasmę, primindamas, kad šiandienos žmogui labiausiai reikia „vilties liudijimo“. Popiežius ragino europiečius švęsti sekmadienį ir pavadino tai „dvasinės darnos išlaikymo sąlyga“.

Tai buvo septintoji užsienio kelionė per Benedikto XVI pontifikatą. Visas tris vizito dienas beveik nepaliaujamai lijo lietus. Nepaisant nepalankaus oro susitikimuose su popiežiumi dalyvavo daugiau piligrimų negu tikėtasi: Mariacelėje į susitikimą atėjo 33 tūkst. maldininkų, o į Mišias Šv. Stepono katedroje Vienoje susirinko 20 tūkst. tikinčiųjų. Iš viso kelionės susitikimuose dalyvavo daugiau kaip 110 tūkst. žmonių. Benediktą XVI kelionėje lydėjo palyginti nedidelė 26 asmenų palyda.

„Jaučiuosi kaip namie“

Lėktuvui nusileidus Vienos oro uoste dėl smarkaus lietaus popiežiaus sutikimo ceremonija vyko oro uosto salėje. Sveikinimo kal-

boje Benediktas XVI prisipažino, kad jaučiasi „kaip namie“: „Ši kultūrinė erdvė Europos centre pranaoksta visas sienas ir vienija įvairias visų mūsų kontinento dalių iniciatyvas. Šios šalies kultūra žymiu mastu paženklinta Jėzaus Kristaus žodžiu ir Bažnyčios veikimu“, – kalbėjo popiežius. Prezidentas Heinzas Fischeris sveikinimo kalboje priminė daugerio pus Benedikto XVI ryšius su Austrija. Jis sakė, kad svarbiausias šalies politikos tikslas yra išlaikyti taiką tarp tautų ir žmonių.

Sveikindamas Vienos gyventojus *Am Hof* aikštėje, kurios viduryje stovi paminklas Marijai *Mariensäule*, Benediktas XVI kalbėjo apie Dievo Motinos vaidmenį Austrijos istorijoje ir jos reikšmę kiekvieno kataliko gyvenime. Dėl lietaus sukeltų techninių problemų popiežius pro mikrofoną pasakė tik dalį savo kalbos. Popiežiaus kelionės liturginėje inauguracijoje entuziastingai dalyvavo apie 10 tūkst. tikinčiųjų, tarp jų daug katalikiškųjų mokyklų moksleivių, taip pat Vienoje gyvenančių tautinių bendruomenių atstovų. Belaukiant susitikimo žmonėms teko kelias valandas praleisti pliaupiant lietui. *Am Hof* bažnyčioje Šventasis Tėvas pagarbino Švenčiausiąjį Sakramentą, drauge su visais tikinčiaisiais „žvelgdamas į Kristų“. Šioje kroatų katalikų reikmėms tarnaujančioje bažnyčioje liturgija atspindėjo Vienoje gyvenančias kitakalbes katalikų bendruomenes.

Austrijos vyskupų konferencijos pirmininkas Vienos arkivyskupas kardinolas Christophas Schönbornas sveikindamas popiežių pabrėžė, kad Austrijos sostinėje gyvena apie 200 tūkst. svetimšalių katalikų, kurie „Vienoje sudaro pasaulinę Bažnyčią“. Kardinolas prašė Šventojo Tėvo sustiprinimo: „Bažnyčia Austrijoje išgyveno skausmingus ir kančių kupinus laikus. Mums gresia pavojus prarasti ryžtą, rezignuoti ar net prarasti viltį. Šventasis Tėve, sustiprink mūsų tikėjimą! Nukreipk

mūsų žvilgsnį į Kristų! Jis yra mūsų pasitikėjimas ir mūsų viltis!“ Sveikinimo žodyje kardinolas Schönbornas taip pat priminė žydiškąsias krikščionybės šaknis, įvesdindamas į holokausto aukų pagerbimo ceremoniją netoli esančioje *Judenplatz* aikštėje.

Kitu sustojimu Benediktas XVI pagerbė nacių režimo nužudytųjų Austrijos žydų atminimą. Drauge su vyriausioju Vienos rabinu P. Eisenbergu popiežius sustojo prie holokausto aukų paminklo *Judenplatz* – Žydų aikštėje. Be paliovos pilant lietui, popiežius valandėlę tyliai meldėsi. Tuo metu vyriausias rabinas su iškilmingumą pabrėžiančia balta kipa kalbėjo kadišą – judėjų maldą už mirusiuosius. Prieš tai Vienos vyriausiasis rabinas, cituodamas Koheleto knygą, kalbėjo tūkstančiams *Am Hof* aikštėje susibūrusių jaunuolių, kad popiežius savo atvykimu „išrauna praeityje pasėtą blogį“.

Žinia Europai

Vienos *Hofburgo* rūmuose Benediktas XVI susitiko su diplomatiniu korpusu ir viešuomenės atstovais. Popiežius ragino, kad Europa neatmestų savo krikščioniškųjų šaknų. Pasak Benedikto XVI, krikščioniškosios šaknys yra „civilizacijos raugas“ kelyje į trečiąjį tūkstantmetį. Popiežius savo kalboje sakė: „Bendri Europos namai bus gera vieta gyventi tik tuomet, jei bus pastatyti ant tvirto bendrų vertybių kultūrinio ir moralinio pamato, kurį perdavė Europos istorija bei tradicija.“ Kalbėdamas apie Austrijos vaidmenį Europos integracijos procese popiežius priminė, kad Mariacelės šventovė yra drauge Vidurio Europos tautų susitikimo vieta. Anot Benedikto XVI, krikščioniškasis tikėjimas giliai paženklino šios šalies ir jos gyventojų būdą. „Austrija be gyvos krikščionybės nebūtų Austrija“, – sakė popiežius. Šventasis Tėvas ypač teigiamai vertino tomis dienomis Rumunijoje, Sibiu, vykstantį 3-įjį Europos ekumeninį susirinkimą.

Kalbėdamas apie „Europos gyvenimo modelį“, apimančią veiksmingą ekonomiką ir socialinę teisingumą, popiežius taip pat priminė traumines totalitarizmo bei diktatūros patirtis, taip pat dešimtmečius trukusį kontinento sudalijimą. „Dešimtmečius skausmingai skirstę Europą sudalijimas politinėje sferoje iš tikrųjų įveiktas, bet žmonių galvose ir širdyse dar toli iki vienybės“, – sakė Benediktas XVI. Popiežius kalbėjo apie būtinybę reguliuoti globalizacijos procesą, kad nenukentėtų vargingieji žmonės bei šalys. Jis taip pat kalbėjo apie Europai būdingą mąstysenos paveldą, kurio esminiai sandai yra „tikėjimas, tiesa ir protas“.

Šventasis Tėvas savo kalbose akcentavo pagarbą gyvybei nuo jos prasidėjimo iki natūralios mirties. Jis ragino Europos šalis kurti pasitikėjimo gyvybe atmosferą, kurioje vaikai priimami kaip dovana, o ne kaip našta. Benedikto XVI kalbos teiginiai apie „teisę gyventi“, ypač kad abortas „nėra žmogaus teisė“, sulaukė labai daug žurnalistų ir politikų komentarų. Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi SJ, komentuodamas žiniasklaidoje pasirodžiusias popiežiaus kalbos interpretacijas, teigė, kad Austrijoje galiojantis įstatymas, išskyrus išimtinius atvejus, abortą taip pat laiko neteisėtu, tad popiežius raginęs išlaikyti tokią teisinę tvarką.

Penktadienio vakare grįžęs iš susitikimo Hofburge į nunciatūrą, nepaisydamas nuovargio ir peršalimo, Benediktas XVI trumpam pasirodė apaštališkosios nunciatūros balkone, nudžiugindamas jo laukušius daugiau kaip 500 jaunuolių.

„Tautų šventovei“ 850 metų

Rugsėjo 8 d. iškilmės Mariacelėje (*Mariazell*) prasidėjo kiek pavėluotai. Dėl nesiliovusio lietaus Benediktas XVI vyko į už 150 km nuo Vienos esančią šventovę ne malūnsparniu, bet automobiliu. Šventąjį Tėvą, važiuojantį papa-

mobiliu, miestelio gatvėse sveikino tūkstančiai piligrimų. Prieš Mišias popiežius Bazilikoje tyliai meldėsi priešais maloningosios Dievo Motinos atvaizdą. Į 2 tūkst. gyventojų turintį miestelį atvyko apie 30 tūkst. maldininkų, tarp jų daug iš užsienio. Liturgijoje dalyvavo 70 hierarchų: kardinolų ir vyskupų. Ypatinga aikštės priešais Baziliką topografija leido įkomponuoti altorių taip, kad visų liturgijoje dalyvaujančių akys buvo viename lygyje: tuo norėta pabrėžti, jog popiežius lankosi „kaip piligrimas tarp piligrimų“. Aikštėje mirguliavo skėčiai: jie buvo išdalyti piligrimams paketuose drauge su maldynais. Sveikindamas piligrimus vietas vyskupas Egonas Kapellari sakė, kad tikintieji turi būti „dvasiškai ir kūniškai atsparūs orų pokyčiams“. Mišių skaitiniai skaityti vengrų ir slovenų kalbomis, o Evangelija – lotyniškai. Popiežius tarė sveikinimo žodį čekiška, slovakiškai ir lenkiškai. Tikintieji labai karštai reagavo į popiežiaus pamokslo žodžius. Kalbėdamas apie 850 metų gyvuojančią šventovę, Benediktas XVI priminė, kad nuo pat pradžių į šią vietą atvyksta įvairių tautų piligrimai, todėl tai „taikos ir vienybės vieta“. Marijos šventėje popiežius kreipė tikinčiųjų mintis į Kristų: „Šiandien įsitraukiame į tą daugelio amžių didžiąją piligrimystę. Pas Viešpaties Motiną atsikvepiame ir prašome: *parodyk mums Jėzų.*“

Popiežius taip pat atkreipė dėmesį, jog „tiesos atsisakymas“ yra Vakarų Europoje išgyvenamos krizės esmė. Pasak jo, tuomet nuostabūs mokslo laimėjimai gali turėti dvejopus padarinius: prisidėti prie gėrio ir taip pasitarnauti žmogaus išganymui, tačiau taip pat sukelti žiaurias grėsmes ir vesti į žmogaus ir pasaulio sunaikinimą.

Tikėjimo ir gyvenimo atnaujinimas

Mišparų metu prieš stebuklingą Marijos statulą *Magna Mater Austriae* popiežius meldė tikėjimo ir

gyvenimo atnaujinimo. Pamaldose *Mariazell* bazilikoje dalyvavo Austrijos vyskupijų dvasininkai, vienuoliai ir vienuolės. Drauge meldėsi ir popiežiaus brolis prel. Georgas Ratzingeris.

Šventasis Tėvas išreiškė pasigėrėjimą jaunais žmonėmis, norinčiais pašvęsti Dievui savo gyvenimą per kunigystę ar vienuolystę. „Dalyvavimas Kristaus kelyje apima du matmenis: kryžių, nepasisėkimą, kančią, nesupratimą, panieką ir persekiojimą, tačiau taip pat tikrą džiaugsmą, kylantį iš tarnavimo Kristui, ir paguodą, teikiamą susitikus su juo“, – priminė Benediktas XVI. Popiežius ragino dvasininkus ir pašvęstojo gyvenimo asmenis priešintis matomo arba paslėpto neteisimumo apraiškoms, taip pat plintančiai nepagarbai žmonių atžvilgiu. Jis taip pat aptarė evangelinius neturto, skaistumo ir klusnumo patarimus. Kalbėdamas apie skaistumą Benediktas XVI sakė, kad celibatinio skaistumo įžadai nereiškia individualizmo ar žmogiškųjų santykių atsisakymo, bet leidžia be išlygų atsidėti tarnaujant Dievo karalystei ir žmonėms. Savo kalbą popiežius baigė šv. Ignaco malda.

Vienydamasis su Rumunijoje, Sibiu, tuo metu vykusio 3-iojo Europos ekumeninio susirinkimo dalyviais, popiežius uždegė žvakę. Ministrantai nuo šios žvakės uždegė visų pamaldų dalyvių žvakes. Šis simbolinis aktas siejosi su Sibiu susitikimo šūkiu, kuris skelbė: „Kristaus šviesa nušviečia visus. Europos atnaujinimo ir vienybės viltis.“

Sekmadienio šventimas

Vienos šv. Stepono katedroje popiežius ragino švęsti sekmadienį ir pavadino sekmadienio šventimą dvasinio gyvenimo darnos pamatine sąlyga: „Nedalyvaujant sekmadienio Mišiose negalima sėkmingai realizuoti gyvenimą.“ Jis atkreipė dėmesį, kad Vakarų visuomenėse sekmadienis, deja, tapo tik

laisvu laiku, savaitgaliau. Popiežius pripažino, jog laisvalaikis, ypač turint omenyje šiuolaikinio pasaulio skubėjimą, yra tikrai geras ir būtinas dalykas, tačiau jeigu jis neturi vidinės ašies bei krypties, tuomet tampa tuščiu laiku, negražinančiu jėgų ir neprisidedančiu prie poilsio. Popiežius sakė, kad sekmadienis bažnyčioje yra kassavaitinė kūrimo šventė, džiaugsmingas dėkojimas už kūriniją.

Komentuodamas Evangelijos skaitinį popiežius kalbėjo apie aukos ir savęs atsižadėjimo reikalaujančią meilę. Jis pabrėžė, kad Jėzaus reikalavimai mokiniamis nėra nukreipti prieš santuokinę meilę, šeimą ar gyvenimo džiaugsmą. Popiežiaus katechezę apie meilę tikintieji sutiko plojimais.

Kardinolas Christophas Schönbornas padėjo popiežiui už raginimą branginti sekmadienį. Kardinolas atkreipė dėmesį, kad Austrijoje gyvuoja iniciatyva „Sekmadienio sąjunga“, kuri stengiasi atspirti sekmadienio sumenkinimui ir nureikšminimui. Tarp šios draugijos narių yra profsąjungų atstovų, verslo žmonių, katalikiškųjų organizacijų narių. Vienos arkivyskupas taip pat sakė, kad Šv. Stepono katedra ypač austrų mylima ir jų gražiai restauruota. Jis paprašė Benedikto XVI palaiminti aukotojus. Po šv. Mišių popiežius išėjo į aikštę, kur buvo entuziastingai sveikinamas tūkstančių tikinčiųjų.

Po Viešpaties angelo maldos Benediktas XVI padėjo Austrijos vaikams už atsiųstus laiškus ir piešinius, kurie buvo susiję su jo kelionės šūkiu „Žvelgti į Kristų“.

Vienuolynai – dvasinės stiprybės oazės

Sekmadienio popietę Benediktas XVI lankėsi Šventojo Kryžiaus (Heiligenkreuz) cistersų abatijoje. Tai seniausias, beveik be pertraukos nuo 1133 m. veikiantis cistersų vienuolynas. Benediktas XVI pabrėžė Austrijos vienuolynų

kaip „dvasinės stiprybės vietų“ reikšmę. Popiežius sakė, kad nederia laikyti vienuolynų tik kultūros ir tradicijų paveldu ar verslo įmonėmis. Šventasis Tėvas pabrėžė maldos svarbą ne tik vienuolių, bet ir visų žmonių, nepaisant jų amžiaus ir padėties, gyvenime. Pasak popiežiaus, vienuolių gyvenime malda užima centrinę vietą, ji yra jų pašaukimo šerdis. Popiežius ragino, kad vienuolynai būtų „Dievo prioriteto“ dvasinėmis oazėmis ir rodytų šiandienos pasauliui svarbiausią ir lemiamą dalyką: egzistuoja galutinis tikslas, dėl kurio verta gyventi, – Dievas ir jo nenugalima meilė.

Susiedamas su Šventojo Kryžiaus abatijoje veikiančia Popiežiškąja aukštąja teologijos mokykla, Benediktas XVI kalbėjo apie „klūpančią teologiją“, teologijos mokslo ir maldingumo sąsają.

Savanorystė yra krikščionybės dalis

Besibaigiant kelionei, Vienos koncertų rūmų salėje popiežius susitiko su šimtais žmonių, savanoriškai besidarbuojančių įvairiose karitatyvinėse bei socialinėse institucijose. Benediktas XVI savanoriams sakė, kad jų neatlyginama veikla ugdo žmogaus orumą ir atskleidžia „žmogaus panašumą į Dievą“. Benediktas XVI džiaugėsi galėjęs susitikti su žmonėmis, kurie siekia Evangelijos žodžiams visuomenėje suteikti konkrečią išraišką, „be išskaičiavimo ir nelaukdami atlygio“. Pasak popiežiaus, savanoriškas angažavimasis labai susijęs su malone. Šventasis Tėvas pabrėžė, kad valstybės socialinė politika negali pavaduoti asmeninio savanorių angažavimosi: „artimo meilė nėra deleguojama“. Popiežius sakė, jog savanoriai kuria „mūsų visuomenės žmogiškąjį ir krikščioniškąjį veidą“.

Austrijos savanoriai kasmet dirba 17 mln. valandų, iš kurių 7,2 mln. valandų sudaro socialinė pagalba kaimynams. Jų atliekamas darbas įvertinamas 3,5 mlrd. eurų.

Austrija dar artimesnė popiežiui

Per atsisveikinimo ceremoniją Benediktas XVI Vienos oro uoste sakė: „Jaučiu, jog ši graži šalis ir jos žmonės tapo man dar artimesni.“ Popiežius priminė Austrijos ir jos sostinės ypatingą vietą tarptautiniame dialoge. Jis sakė, kad Vienos dėl jos istorinės praeities ir geografinės padėties gali inėsti savo indėlį ir padėti tradicinėms, krikščionišku tikėjimu pagrįstoms žemyno vertybėms išlikti Europos institucijas per tarptautinius, kultūrinius ir religinius ryšius. Galiausiai popiežius patikėjo Austrijos dabartį ir ateitį Maria celės Maloningosios Motinos *Magna Mater Austriae* bei visų Austrijos šventųjų ir palaimintųjų užtarimui.

3-ioji Europos ekumeninė asamblėja Sibiu

Rugsėjo 4–9 d. Sibiu mieste (Rumunija), kuris yra ir šių metų Europos kultūros sostinė, vyko 3-ioji Europos ekumeninė asamblėja. Ją organizavo Europos Bažnyčių konferencija (KEK), vienijanti 125 stačiatikių, protestantų, anglikonų Bažnyčias, ir Europos Vyskupų Konferencijų taryba (CCEE), jungianti 34 šalių katalikus. Asamblėjoje, kurios tema buvo „Kristaus šviesa apšviečia visus. Europos atsinaujinimo ir vienybės viltis“, dalyvavo beveik 3 tūkst. delegatų, atstovaujančių faktiškai visiems senojo žemyno krikščionims – absoliučiai daugumai jo gyventojų. Iš Lietuvos buvo atvykusi 9 žmonių delegacija.

Pirmoji tokia asamblėja vyko protestantiškame Bazelyje 1989 m., antroji – katalikiškame Grace, Austrijoje, 1997 m., o šį kartą Rumunijoje, kurios daugumą gyventojų sudaro stačiatikiai.

Asamblėja – tai Rytų ir Vakarų krikščionijos susitikimas, kurio metu bendrose sesijose, maldoje ir diskusijų grupėse krikščionys svarsto savo tapatybę ir tolesnio

bendradarbiavimo Europoje gali- mybes, ieškodami būdų įveikti vertybių krizę ir saugoti kiekvie- no žmogaus orumą.

Jos pradžioje į susirinkusius krei- pėsi Konstantinopolio ekumeninis patriarchas Bartolomėjus. Buvo perskaityti popiežiaus Benedik- to XVI ir kitų Bažnyčių vadovų sveikinimai. Popiežiškosios krikš- čionių vienybės tarybos pirminin- kas kardinolas Walteris Kasperis išsakė Katalikų Bažnyčios viltis ir akcentavo krikščionių bendradar- biavimo svarbą. Smolensko ir Ka- liningrado metropolitas Kirilas, Maskvos patriarchato ryšių su ki- tomis Bažnyčiomis komiteto pir- mininkas, pakvietė ekumeninį dia- logą grįsti tvirtais moraliniais pa- matais ir nepasiduoti šių dienų pa- viršutiniškumo tendencijoms. Vo- kietijos Evangelikų Bažnyčios ta- rybos pirmininkas vysk. Wolfgan- gas Huberis pabrėžė, jog nepaisant skirtingų Bažnyčios sampratų tu- rime toliau tęsti kelionę kartu.

Kalbėdamas Asamblėjoje Europos komisijos pirmininkas Manuelis Barroso priminė, kad krikščiony- bė Vakarų civilizacijos istorijoje savo konfesijų įvairove tapo ga- linga jėga, vienijančia skirtingų tautų žmones, ir pastebėjo, jog ir valstybių vadovams vertėtų iš- mukti to, ko siekia ekumeniz- mas – „vienybės sutaikytoje įvai- rovėje“. Asamblėjoje dalyvavo Rumunijos prezidentas Traianas Basescu, Europos švietimo, moky- mo ir kultūros komisaras Jánas Fi- gelis bei Europos Tarybos Parla- mentinės Asamblėjos pirmininkas René van der Linden.

Šioje ekumeninėje asamblėjoje da- lyvavo puspenkto šimto žurnalis- tų, atvykusių iš 27 Europos šalių ir atstovavusių krikščioniškai ir pasaulietinei žiniasklaidai.

Ši, trečioji Europos ekumeninė asamblėja, skirėsi nuo pirmųjų dviejų tuo, kad ji buvo ne vien- kartinis įvykis, bet procesas, ku- ris vyko kaip simbolinė piligri-

mystė, atskleidusi krikščioniškas Europos šaknis. Ji prasidėjo pa- rengiamuoju darbu 2006 m. sausį Romoje, po to pasklido po skirtin- gas šalis, kur vyko regioniniai ekumeniniai susitikimai, 2007 m. vasarį aptarti Liuterio mieste Vi- tenberge, ir finišavo krikščionių susitikimu Sibiu, kur vykstant asamblėjai buvo rengiamas ben- dras krikščionių dokumentas – krikščioniška žinia šių dienų pa- sauliui. Jame pabrėžiama būtiny- bė padėti imigrantams, pabėgė- liams, etninių mažumų žmonėms, jaunimui, pagyvenusiems bei ne- įgaliesiems, suteikiant jiems ir sie- lovadinę pagalbą. Siekiant toles- nės krikščionių vienybės, asam- blėja kviečia visas krikščionių Baž- nyčias ir bendruomenes atnaujinti savo bendrą misiją skelbti Kris- tų kaip pasaulio Šviesą ir Išgany- toją, toliau tartis, siekiant Krikšto abipusio pripažinimo, dažniau su- sitikti bendrai krikščionių maldai, piligrimystei, teologinėms studi- joms, kad krikščioniškos vertybės persmelktų žmonių gyvenimą.

Benediktas XVI Lorete

(KAP, KAI) Rugsėjo 1–2 d. vyku- sios Benedikto XVI piligriminės kelionės į Loretą tikslas buvo da- lyvauti Italijos jaunimo susitikime. Vakarinio budėjimo metu susirin- kus apie 400 tūkst. jaunuolių bu- vo meldžiamasi, giedama, dalija- masi liudijimais. Popiežius Bene- diktas XVI atsakydamas į jaunuo- lių klausimus palietė liudijimuo- se ne kartą nuskambėjusią margi- nalizacijos bei gyvenimo periferi- joje problematiką. Jis ragino jau- nuolius „kurti tikėjimo, vilties ir meilės židinius pasaulio periferi- jose“. „Bažnyčioje nėra periferijos, nes ten, kur yra Kristus, ten yra centras“, – sakė Benediktas XVI. Jaunuoliai taip pat klausė Šventojo Tėvo apie vadinamąjį Dievo tylė- jimą. Benediktas XVI sakė, jog dėl to labai kentėjo palaimintoji Kal- kutos Motina Teresė. „Viena ver- tus, tas tylėjimas padeda mums suprasti tuos žmones, kurie nepa- žįsta Dievo, o kita vertus, vis dėl-

to pasitaiko momentų, kai negali- me abejoti, jog Dievas mums kal- ba“, – sakė popiežius.

Benediktas XVI pateikė pavyzdį, kaip netikinti moteris, klausyda- ma Bacho, Mozarto ir Haendelio muzikos, nutarė rasti „to grožio šaltinį“ ir galiausiai atsivertė į krikščionybę, „nes to grožio šalti- nis – Kristus“. Jaunimo susitikime taip pat dalyvavo išlaisvintas iš pagrobėjų Filipinuose misionie- rius kun. Giancarlo Bossi, kuris sa- kė ketinąs tęsti darbą Filipinuose.

Sekmadienio Mišiose dalyvavo apie pusę milijono tikinčiųjų. Li- turgijoje muzikavo orkestras, ku- riame greta profesionalų muzi- kantų grojo 25 neįgalūs jaunuoliai. Mišių homilijoje Benediktas XVI paragino jaunuolius „plaukti prieš srovę“. Pasak popiežiaus, Jėzus gerbia jaunuolių laisvę, tačiau trokšta atskleisti jiems aukščiau- sius gyvenimo tikslus. Marijos mokykloje galima patirti, kad iš Dievui išstarto „Taip“ kyla visi as- meninio gyvenimo „Taip“. Ko- mentuodamas sekmadienio skai- tinius, Benediktas XVI išskėlė nuo- lankumo reikšmę. Pasak jo, nuo- lankumas reiškia ne pasidavimą, bet drąsą. Tai ne pralaimėjimo, bet meilės pergalės prieš egoizmą ir malonės pergalės prieš nuodėmę rezultatas.

Savo pamoksle Šventasis Tėvas išpėjo jaunuolius neklausyti tų, kurie propaguoja sėkmę bet kokia kaina, gyvenseną, grindžiamą arogancija bei prievarta. Popie- žius kritiškai kalbėjo apie masines informacijos priemones, ragino budėti, būti kritiškiems ir nepasi- duoti jos įtaigumo jėgai. Jis drąsi- no rinktis diktuojamus tikros mei- lės alternatyvius kelius: santūrų ir solidarumu grįstą gyvenimą, nuo- širdžius ir skaisčius jausminius santykius; taip pat akino ištraukti į mokslą bei darbą ir rūpintis bendruoju geriu.

Rugsėjo 1-ąją Italijoje Katalikų Bažnyčia minėjo Kūrinijos apsau-

gos dieną, kuri šiomet buvo skirta vandens temai. Ta proga Benediktas XVI sakė: „Kol nevėlu, reikia imtis ryžtingų sprendimų atkuriant tvirtą sandorą tarp žmogaus ir žemės. Reikia drąsiai tarti „taip“ kūrinių apsaugai ir rimtai angažuotis siekiant pakeisti tendencijas, galinčias nuvesti į negražinamą sunaikinimą.“

Per Viešpaties angelo maldą popiežius kalbėjo apie Loreto Šventojo Namio šventovę. Jis pavadino šį Marijos būstą „atviru pasauliui ir gyvybei namu“. Benediktas XVI yra tryliktais popiežius, lankęsis didžiausioje Italijoje Loreto šventovėje. Ją kasmet aplanko 4 mln. piligrimų.

Paminėtas palaimintosios Motinos Teresės mirties dešimtmetis

(KAP, KAI) Indijoje ir visame pasaulyje paminėta prieš dešimtmetį, 1997 m. rugsėjo 5d., mirusi Kalikutos Motina Teresė. 2003 m. popiežius Jonas Paulius II paskelbė ją palaimintąja.

Artimo meilės misionierių kongregacija per dešimtį metų nuo įkūrėjos mirties pagausėjo beveik tūkstančiu seserų. Šiuo metu kongregacijai priklauso 4823 seserys ir 256 naujokės, dirbančios 134 šalyse. Meilės misionierių vyrų šakai priklauso apie 500 narių.

Šiai kongregacijai priklausantis Motinos Teresės kanonizacijos bylos postulorius kun. Brianas Kolodiejchukas interviu Vatikano radijui sakė, kad kanonizacijos byloje trūksta tik liudijimo apie jos užtarimą įvykusį stebuklą, atitinkančią Bažnyčios keliamus kriterijus. Pasak postulatoriaus, nuo 2003 m. Šventųjų skelbimo kongregacijai buvo pateikta daug informacijos apie jos užtarimą įvykusius stebuklus, deja, nė vienas iš jų neatitiko Vatikano ir gydytojų komisijos reikalavimų. Kun. B. Kolodiejchukas taip pat kalbėjo apie įtaką, kurią kanonizacijos procesui gali turėti neseniai pa-

skelbti Motinos Teresės liudijimai apie išgyventą „tikėjimo naktį“. Pasak kunigo, tie liudijimai nesumenkina jos šventumo, tačiau padaro jį dar tikresnį, atskleidžia iki tol nepažintą jos šventumo matmenį, „šie liudijimai parodo, jog ji buvo artima ne tik patiriantiems medžiaginių skurdą, bet taip pat jaučiantiems dvasinį badą“. Pasak jo, jausdamasi Dievo apleista Motina Teresė dalyvavo Kristaus kentėjimuose.

Popiežiaus namų pamokslininkas kun. Raniero Cantalamessa OFM Cap. interviu Vatikano radijui komentavo anksčiau nepublikuotus Motinos Teresės laiškus, paskelbtus jos kanonizacijos bylos postulatoriaus B. Kolodiejchuko redaguotoje knygoje. Popiežiaus pamokslininkas pareiškė, kad Motina Teresė labai kentėjo, nejausdama Dievo buvimo, ir tai esą pozityvus ženklas. Pasak jo, ateistai nekenčia dėl Dievo nebuvimo, o Motinai Teresei tai buvo pats baisiausias išbandymas, kurį jai teko išgyventi. Popiežiaus pamokslininkas paaiškino, jog tariamas Dievo nebuvimas yra drauge ir jo buvimas – Dievas yra, tačiau jo buvimas nepatiriamas. Pasak jo, daugelis liudininkų prisimena, jog Motina Teresė valandų valandas būdavo prieš Švenčiausiąjį Sakramentą, tarsi būtų visiškai apimta jo buvimu. „Jei išsivaizduotume, kokią būseną ji tuo metu išgyveno, suvoktume, kad tai yra kankinystė“, – sakė kapucinas pamokslininkas. Pasak kun. Cantalamessa, tai nesumenkina Motinos Teresės, bet ją dar labiau išaukština. Pamokslininkas gyrė Motinos Teresės gebėjimą išlaikyti slaptoje savo dvasinį skausmą. Jo nuomone, tai gali būti atsisteisimas už šiandien plačiai paplitusį ateizmą. Motina Teresė išgyveno Dievo nebuvimą „pozityviu būdu, su tikėjimu ir su Dievu“. Kun. Cantalamessa patvirtino, kad Motinos Teresės tikėjimo naktis neturėtų nieko papiktinti ar stebinti. „Tikėjimo naktis yra gerai žinoma krikščioniškosios tradicijos patir-

tis. Nauja ir negirdėta yra tai, kokių būdu Motina Teresė ją išgyveno“, – sakė jis ir paaiškino, jog šv. Kryžiaus Jono „tamsioji dvasios naktis“ buvo parengiamasis laikotarpis jo galutiniam „susivienijimo“ laikotarpiui, tačiau Motinos Teresės atveju atrodo, kad tai buvo nuolatinė būseną nuo tam tikro jos gyvenimo momento, kai ji pradėjo savo didįjį meilės darbą. Pasak popiežiaus pamokslininko, šiandien mums ypač reikšminga tai, kad ta tikėjimo naktis jai buvo tokia ilga. „Tikiu, kad Motina Teresė yra žiniasklaidos amžiaus šventoji, nes dvasios naktis apsaugojo ją, neleido aukštinti savęs ir tapti žiniasklaidos auka“, – sakė popiežiaus pamokslininkas. Ji mėgdavo sakyti, jog gavusi didžiules premijas ir giriama žiniasklaidos ji nieko nejausdavusi dėl to vidinio tuštumo.

Šventųjų skelbimo kongregacijos narys kardinolas Julianas Herranzas interviu dienraščiui „La Repubblica“ sakė, jog didžiųjų šventųjų išgyventi krizės momentai yra normalus dalykas ir atitinka Bažnyčios tradiciją. Tokie „silpnumo“ momentai iš tikrųjų įrodo palaimintosios Motinos Teresės tikėjimo didybę ir visiškai nesumenkina jos šventumo. Anot kardinolo, Motinos Teresės kanonizacijos bylos eigai šių laiškų publikacija neturės įtakos. Šventųjų skelbimo kongregacija jau buvo susipažinusi su tais laiškais nagrinėdama beatifikacijos bylos dokumentus, dalis jų buvo paskelbta 2002 m.

Anot Meilės misionierių vyresniosios sesers Nirmalos Joshi, Motina Teresė neabejojo Dievu ir toliau jį mylėjo: jei kuo nors abejojama, anksčiau ar vėliau nustoja jai sekti. Motina Teresė mylėjo iki mirties ir praktiškai įgyvendino savo maldingumą.

Kardinolas Angelo Scola, pernai Vatikano dienraštyje paskelbęs apmąstymus Motinos Teresės laiškų tema, sakė, jog jos laišškai atskleidžia keletą svarbių dalykų.

Pirma, Motina Teresė yra viena iš mūsų ir, panašiai kaip ir mes, patyrė išbandymų. Kitas svarbus laiško elementas – Motina Teresė, negalėdama jausti Dievo buvimo, prašė, kad jis jai apsireikštų.

Buvęs Vatikano spaudos salės direktorius Joaquinus Navarro-Vallsas sakė, jog Motinos Teresės laišakai rodo jos išgyventą tikrą dvasinę kančią. Pasak jo, tai nenuostabu, nes ji turėjo „imunitetą“ banaliems ir paviršiniams dalykams. Pasak Navarro Vallso, būtų klaidinga svarstyti, kad Motinos Teresės šypsena buvo netikra arba kad jos vieša laikysena buvusi veidmainiška. Jos laišakai rodo, jog dvasinės pažangos kelyje dažnai tenka įveikti kliūtis, kurios atrodo neįveikiamos.

Redakciniame „New Yorks Times“ straipsnyje jėzuitas kun. Jamesas Martinas SJ sakė, kad už tarnystę vargingiausiems gavusi Nobelio taikos premiją Motina Teresė gal tik dabar pradeda savo tarnystę abejojančiam pasauliui. Pasak jėzuito publicisto, Bažnyčios kritikai naująją knygą gali pasitelkti kaip religijos veidmainiškumo pavyzdį, tačiau būtų nesusiipratimas išvelgti Motiną Teresę buvus slaptą ateistę. Jėzuitas primena, jog daugelis šventųjų išgyveno tamsią tikėjimo naktį, tačiau pripažįsta, jog apleistumo patirtis, apie kurią rašo Motina Teresė, tęsiasi iki tol negirdėtai ilgai.

Popiežius smerkė padegėjus

(KAP, KAI) Rugpjūčio 29 d. bendrosios audiencijos metu Benediktas XVI ypač aštriai pasmerkė nusikalstamus padegėjų veiksmus, sukėlusius pražūtingus gaisrus Graikijoje ir Italijoje. Šv. Petro aikštėje popiežius sakė, jog aukų ir didžiulių nuostolių pareikalavę veiksmai yra sunkus nusikaltimas. Pasak jo, nesuprantama, kaip žmonės žaidžia kitų likimu ir niovoja aplinką, kuri yra brangus visos žmonijos turtas. Jis taip pat ragino melstis už šių tragiškų įvy-

kių aukas. Numanomai statybų verslo spekuliantų sukeltų gaisrų dūmai buvo matomi ir iš popiežiaus vasaros rezidencijos Castelgandolfe.

Katechezėje popiežius kalbėjo apie šv. Grigalių Nysietį, iškilų IV a. teologą ir mistiką. Šis šventasis vyskupas buvo vienas iš pagrindinių Konstantinopolio Susirinkimo veikėjų, savo gyvenamuoju laikotarpiu aktyviai kovojęs su klaidatikystėmis. Konstantinopolio Susirinkime jis gynė tikėjimo išpažinimo formuluotę, prieštaraudamas tiems, kurie abejojo Kristaus ir Šventosios Dvasios dievyte. Benediktas XVI priminė, kad pagal šv. Grigaliaus Nysiečio mokymą krikščionis turi siekti vis tobulesnio dvasinio gyvenimo. Dievo kūrinių centre esantis žmogus pasižymi grožiu, kuris yra „pirminio Grožio atspindys“. Pasak šv. Grigaliaus, tas pirminis grožis yra pats Dievas.

Religinės praktikos nėra privilegijų šaltinis

(KAP, KAI) Rugpjūčio 26 d. prieš Viešpaties angelo maldą Benediktas XVI sakė, jog nedera religinių praktikų laikyti privilegijų šaltiniu bei išganymo garantu: „Būsime teisiame ne tariamų privilegijų, bet mūsų veiksmų pagrindu.“ Anot popiežiaus, Kristaus sekimas ir tarnystė broliams yra sąlygos patekti į dangų. Šventasis Tėvas pabrėžė, jog vartai į amžinąjį gyvenimą atviri visiems, nes reikalauja pastangų, apsimarinti ir atsižadėti egoizmo. Čia nėra privilegijuotųjų, nepakanka skelbtis Kristaus bičiuliu ir girtis netikrais nuopelnais. Tikra draugystė su Jėzumi reiškiasi širdies gerumu, nuolankumu, nuosaikumu, gailėstingumu, taip pat meile tiesai ir teisingumui, tikru ir nuoširdžiu angažavimusi taikos ir susitaikinimo labui. Šventasis Tėvas pavadino šiuos brožus pasu, leidžiančiu įeiti į amžinąjį gyvenimą. Jis taip pat kvietė sekti Jėzumi ir Marija ir kad būtume jų pavyzdžiu nuolankūs.

Vokiečių vyskupai laikysis vieningų 1962 Mišiolų taikymo principų

(KAP) Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininko pavaduotojas Aacheno vyskupas Heinrichas Mussinghoffas pareiškė, kad rugsėjo mėnesį bus parengti visiems vyskupams priimtini principai, kuriais vadovaujantis bus švenčiamos Mišios pagal 1962 m. Mišiolą. Pasak jo, Mišias švęsti bus leidžiama tik tiems kunigams, kurie „visiškai palaiko Vatikano II Susirinkimą“. Vyskupas kritikavo Pijaus X kunigų draugiją, kuri Benedikto XVI *Motu proprio „Summorum pontificum“* pavadino „pergalingu etapu“. Pasak vyskupo, lefebvristams teks peržiūrėti savo nuomonę, esą lotyniškojo rito senoji ir naujoji vartosenos negali taikiai koegzistuoti. Aacheno vyskupas priminė, jog popiežius su šiuo dokumentu siejo sutaikinimo intenciją. Vyskupas Mussinghoffas pareiškė nemanaš, kad didės katalikų domėjimasis senojo rito vartoseną. Vokietijoje atliekamos apklausos rodo stabilų tokių Mišių dalyvių skaičių. Vyskupas taip pat priminė, kad Vokietijoje dauguma Mišių lotynų kalba aukojamos pagal naująjį ritą.

Vyskupas Sgreccia kritikavo selektyvų abortą

(KAI) Rugpjūčio 28 d. Popiežiškios gyvybės akademijos pirmininkas vyskupas Elio Sgreccia Vatikano radijui komentavo dramatišką įvykį Milano klinikoje, kai gydytojai nėščios moters pageidavimu darė abortą: dvynukių besilaukianti moteris pageidavo atsikratyti kūdikio, kuriam buvo diagnozuotas Dauno sindromas. Tačiau gydytojai per klaidą nužudė sveikąją dvyne, o paaiškėjus klaidai pašalino ir kitą vaikėlį. Vyskupas Sgreccia pareiškė, jog gydytojų klaida verčia labiau sutelkti pastangas ginant gyvybę nuo prasidėjimo momento, nes visi žmonės turi tą patį žmogiškąjį orumą. Jie juo labiau reikalingi

globos, jei turi kokią nors negalią. Komentuodamas tragišką selektyvaus aborto atvejį, vyskupas palygino tai su eugenika. Popiežiškosios gyvybės akademijos pirmininkas sakė, jog tam tikra prasme kiekvienas abortas yra selektyvus.

Adelaidės arkivyskupas gina celibatą

Rugpjūčio mėnesį Adelaidės arkivyskupas Philipas Wilsonas, kuris yra taip pat Australijos vyskupų konferencijos pirmininkas, paskelbė ganytojo laišką Pašaukimų savaitės proga. Arkivyskupas jame kvietė apmąstyti pozityvią celibato vertę. Pasak jo, leidimas kunigams tuoktis neišspręstų kunigų pašaukimų trūkumo klausimo. Pašaukimas yra daugiau, negu vien asmeninis gyvenimo pasirinkimas. Kiekvienas pašaukimas yra Dievo kvietimas, priimamas krikščionių bendruomenės kontekste. Jis yra skirtas tarnauti bendruomenei. Celibato besilaikantys kunigai bei vienuoliai yra aiškūs Dievo slėpinio ženklai, jie nuolat ragina mus žvelgti anapus. Arkivyskupas taip pat teigė, kad celibato besilaikantys kunigai bei vienuoliai gali padėti sutuoktiniams, nors patys neturi santuokinio gyvenimo patirties: jie dalyvauja žmogiškojoje patirtyje gilesniu būdu, todėl gali padėti kitiems. Arkivyskupas Wilsonas pabrėžė, jog Bažnyčia, ragindama kunigus laikytis celibato ir išlaikydama vienuolių skaistumo įžadą, vadovaujasi gilia išmintimi. Pasak arkivyskupo, skaistumo pažadas ir vienuolių įžadai yra galimi tik dėl Dievo malonės. Arkivyskupas ragino neprarasti pasitikėjimo šiomis malonės dovanomis ir melsti jų.

Vatikano paaiškinimas dėl vegetacinės būklės pacientų gyvybės palaikymo

(KAP) Rugsėjo 14 d. Tikėjimo mokymo kongregacija paskelbė paaiškinimą, pagrindžiantį ilgalaikę komą patiriančių ligonių maitinimo ir hidratacijos būtinybę. Šis Tikėjimo mokymo kongregacijos pareiš-

kimas yra komentarų papildytas atsakymas į JAV vyskupų konferencijos klausimus. Vieša polemika dėl ilgalaikės komos būsenos ligonių gyvybės palaikymo ypač aštriai iškilo amerikietės Terri Schiavo atveju. 2005 m. šiai komos būsenos ligonei teismo sprendimu buvo nutrauktas maisto bei vandens tiekimas, ir tai sukėlė jos mirtį.

Pasak dokumento, Katalikų Bažnyčios moralės požiūriu neleistina nutraukti maisto ir vandens tiekimą ilgalaikės komos būklės žmonėms. „Ilgalaikės vegetacinės būklės“ asmuo išlaiko žmogiškąjį orumą, todėl turi teisę į „proporcingą slaugą“, o tai apima maisto ir vandens tiekimą taip pat dirbtiniais būdais.

Maisto ir vandens tiekimas apsaugo nuo bado ar troškulio keliamų kančių ar mirties. Anot Tikėjimo mokymo kongregacijos, moralinė pareiga tiekti maistą ir vandenį galioja išskyrus tokius atvejus, kai maitinimas ar hidratacija sukelia pacientui žymius fizinius negalavimus. Komentare pabrėžiama, kad maisto ir vandens tiekimas vegetacinės būklės pacientams yra „natūralus gyvybės palaikymas, o ne medicininė procedūra“. Todėl šiuo atveju atsisakyti terapijos negalima. Pagal Bažnyčios mokymą terapijos atsisakymas būtų moraliai leistinas tik tokiu atveju, jei medicinos priemonės nulemtų „tik trumpalaikį ir skausmingą gyvybės pratęsimą“.

Maisto bei vandens tiekimo tikslas yra „neleisti, kad pacientas mirtų iš bado ar troškulio“. Šių priemonių netaikymas būtų tolygus „eutanazijai dėl veiksmo neatlikimo“. Išiktas ilgalaikės komos pacientas turi visiems lovos režimo ligoniams būdingą teisę į medicinos bei slaugos priemones: į kraujo perpylimą, skausmo malšinimą ar komplikacijų prevenciją.

Pasak Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumento, vegetacinės būklės ligonio priežiūros sunku-

mai, tenkantys tiek artimiesiems, tiek sveikatos priežiūros sistemai, nėra pateisinama priežastis palikti ligonių likimo valiai. Paprastai nei pacientui, nei jo artimiesiems dirbtinis maisto bei vandens tiekimas nesukelia didelių sunkumų. Komentare taip pat atkreipiamas dėmesys, kad dirbtinis maisto bei vandens tiekimas „nėra susijęs su ypatingomis išlaidomis ir yra prieinamas vidutinio lygio sveikatos apsaugos sistemai“. Kita vertus, atokiuose ar ypač skurdžiuose regionuose dirbtinis maisto bei vandens tiekimas gali būti neįmanomas. Tačiau tokiu atveju išlieka pareiga teikti ligoniui bent minimalią slaugą.

Taip pat aptariami atvejai, kai dėl medicininių komplikacijų maisto bei vandens tiekimas neduoda naudos ar sukelia pacientui neproporcingų sunkumų bei fizinių negalavimų. Pasak Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumento, šie „išimtiniai atvejai“ nedaro įtakos bendrajam principui, pagal kurį maisto bei vandens tiekimas laikomas natūralia gyvybės palaikymo priemone.

Tikėjimo mokymo kongregacijos vicesekretorius kun. Joseph Augustine Di Noia interviu Vatikano radijui teigė, kad dokumentas dėl vegetatyvinės būklės pacientų maitinimo atitinka ankstesnę Bažnyčios mokymo liniją. Popiežius Jonas Paulius II 2004 m. taip pat pabrėžė, kad pagal ankstesnius Bažnyčios magisteriumo pareiškimus maisto bei vandens tiekimas nėra „ypatinga priemonė“.

Tikėjimo mokymo kongregacijos vicesekretorius taip pat prieštaravo argumentacijai dėl trūkstamos komos būklės ligonių gyvenimo kokybės. Pasak jo, gyvenimo kokybės sprendimas „nėra mūsų rankose“, žmogaus orumas galioja visomis žmogiškosios egzistencijos stadijomis. Gyvybė yra Dievo dovana, žmogui nevalia ja manipuliuoti.

Nauji leidiniai

Joseph Ratzinger / Benediktas XVI. Jėzus iš Nazareto. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 448 p.

Josepho Ratzingerio, vieno intelektualiausių planetos žmonių, tapusio popiežiumi Benediktu XVI, pirmosios knygos atskaitos taškas – Jėzus, traktuojamas remiantis Jo bendryste su Tėvu, kuri yra tikroji Jo asmenybės esmė, be kurios neįmanoma Jo suprasti, ir dėl kurios Jis taip arti mūsų ir šiandien. Jėzus vaizduojamas pasitikint evangelijomis, kartu suponuojant visa, ką apie literatūros žanrus, ištaros ketinimą, evangelijų bendruomeninį kontekstą sako Vatikano II Susirinkimas ir šiuolaikinė egzegezė. Evangelijų Jėzų išvystame kaip tikrąjį, „istorinį“, Jėzų tikrąja šio žodžio prasme. Popiežiaus teigimu, ši knyga jokiū būdu ne magisteriumo aktas, bet vien jo asmeninių „Viešpaties veido“ (plg. Ps 27, 8) ieškojimų išraiška.

Jean Vanier. Į Jėzaus slėpinį – skaitant Evangeliją pagal Joną. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 288 p.

„Šiuose puslapiuose norėčiau perteikti muziką, kuri atsklido iki manęs, pasinerus į Jono evangelijos žodžių tėkmę. Išgirstoji melodija pabudino ir sušildė mano širdį, atvėrė protą, suteikė viltį, prasmę ir kryptį mano gyvenimui, atskleidė tai, kas manyje gražu ir sužeista, kokia šio kenčiančio pasaulio, kuriame gyvename, prasmė“ (*Jean Vanier*).

Ši knyga – tai daugelio metų apmąstymų, studijų, maldos ir bendruomeninio gyvenimo vaisius. Jos stilių autorius vadina „meditacine proza“ ir siūlo Jono evangeliją skaityti ne tiek ieškant teologijos, istorijos ar Biblijos žinių, kiek trokštant pasinerti į Jėzaus slėpinį. Autorius turi viltį, kad dalydamasis su skaitytoju Jono evangelijos įžvalgomis, pajėgs atskleisti tai, ką pats joje randa – tokį dvasingumą, kuris suteikia šviesos, stiprybės ir meilės, ir tokį gyvenimą, kuriame per asmeninį ryšį su Jėzumi patiriama bendrystė su Dievu. Jėzus – Jono evangelijos centras, jos dvasingumo šaltinis. Jis atėjo tam, kad atskleistų žmonėms buvusias apgavystes, iliuzijas ir veidmainystę, kad paliudytų tiesą ir nuvestų mus pas gailėstingą ir atleidžiantį Dievą.

Patrice Chocholski. 15 maldos dienų su seserimi Faustina. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2007. – 88 p.

„Dievo Gailėstingumo žinia sparčiai plinta pasaulyje ir paliečia širdis daugelio žmonių, primiršusių Dievą bei paskendusį kasdienio gyvenimo rūpesčiuose. Išskeldamas į altoriaus garbę seserį Faustina, popiežius Jonas Paulius II Bažnyčios vardu patvirtino kukliai vienuolei paties Jėzaus patikėtą misiją – būti „Dievo Gailėstingumo sekretore“, kad per ją visi pažintų Dievo meilę žmonėms, visiškai atsiskleidžiančią Nukryžiuotojo Kristaus širdyje“, – rašo *Žodyje Lietuvos skaitytojams* kardinolas Audrys Juozas Bačkis.

„Turiu surašyti savo sielos susitikimus su Tavimi, o Dieve, ypatingomis Tavo apsilankymų akimirkomis. Turiu rašyti apie Tave, o nesuvokiamai gailėstingasis mano vargšei sielai“, – tokiais žodžiais pradeda savo dienoraštį Faustina.

Knygoje dėstomos pagrindinės lenkų kilmės katalikų mistikės šv. Faustinos Kowalskos dienoraščio mintys, atskleidžiančios jos mistinio bendradarbiavimo su Dievu patirtį ir perteikiančios jos išgyventą Dievo gailėstingumą. Analizuojamos ir kitos temos: santykis su blogiu ir jo ideologija, istoriniai, socialiniai bei politiniai klausimai.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
322758

Faksas: 323 853

El. paštas: lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“